

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Ἡ ἐντύπωσις παντὸς νοήμονος παρατηρητοῦ εἶνε ὅτι τὸ ἡμέτερον Ἔθνος, εἴπερ τι καὶ ἄλλο ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην χαρακτήρων. Δέκα χαρακτήρες θὰ ἦσαν πολυτιμότεροι ἑκατὸν θωρηκτῶν. Οἱ χαρακτήρες εἶνε σωτήρες ὄχι μόνον τοῦ Ἔθνους εἰς ὃ ἀνήκουσιν ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος. Ἡ πᾶσα ἐθνικὴ ἐργασία ἔπρεπε νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τούτο· πῶς νὰ δημιουργήσωμεν ἀνδρας καὶ γυ-ναῖκας ἐκτάκτου ἀνθρωπισμοῦ, παραδειγματικῆς πνευματικότητος, θαυματουργοῦ φιλοπονίας, χαρακτήρας ὡν μόνη ἡ παρουσία ν' ἀνυψοῦν καὶ ἀναγεννᾷ. Τὸ γνῶρισμα τοῦ ἀληθοῦς χαρακτήρος εἶνε ὅτι οἱ πολλοὶ δὲν ἀρκοῦνται νὰ τὸν θαυμάζωσιν ἀλλὰ ἐπείγονται, φιλοτιμοῦνται, καταναγκάζονται νὰ ἐφαρμόζωσι τὴν τακτικὴν ἐκείνην ἣτις ἰδιάζει εἰς τὴν πραγματικὴν ἀρετὴν.

Καὶ εἶνε φυσικὸν τούτο διότι ὁ ἀληθὴς χαρακτήρ εἶνε προϊόν, ἐνσάρκωσις καὶ ἔκφανσις τῶν νόμων τοῦ βίου, καὶ ἀναποφεύκτως ἐλκύνει καὶ σαγηνεύει. Ἀνάγκη ὑπερτίτη εἶνε ἡ ἐξερεύνησις τῶν θεμελιωδῶν νόμων τοῦ βίου καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ θὰ πράξη τὸ ἐπ' αὐτῇ πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον, ἀλλ' ὑπάρχει ἐν ἐρώτημα ὅπερ ἕκαστος ὀφείλει νὰ θέτῃ εἰς ἑαυτὸν καθ' ἐκείστην. “Τί ἐπραξα μέχρι τούδε ἵνα ὑπερτερήσω ἑμαυτόν;” Ἡ ἔξις τῆς αὐτερευνήσεως ταύτης θὰ φέρῃ τὴν ἔξιν τῆς ἐξερευνήσεως τῶν νόμων τοῦ βίου καὶ εἶνε ἔξις ἣτις δέον ἀνευ ἀναβολῆς ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἔξιν τῆς ἐνόχου ἐκείνης αὐτοδιαβεβαιώσεως ὅτι “ἡ βελτίωσις τῆς κοινωνίας εἶνε ἔργον ἀλλότριον.”

Πολλάκις εἰς ἀπάντησιν τῶν παραπόνων μου ὅτι εὐρισκόμεθα τόσῳ ὀπίσω ἤκουσα φίλους ἰσχυρίζομένους ὅτι “κάτι γίνεται.” Ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶνε ὄχι περὶ τοῦ τί γίνεται ἀνευ ἡμῶν ἀλλὰ περὶ τοῦ τί γίνεται καὶ τῇ συμμετοχῇ ἡμῶν. Σπανίως τις ἐξετάζει τί αὐτὸς ὁ ἴδιος κάμνει ὑπὲρ τῆς προόδου ἀλλ' ἀρκεῖται ἐξ ἀποστάσεως ν' ἀναγράφῃ ὡς εὐχάριστον γεγονός ὅτι “κάτι γίνεται.” Εἶνε τρώντι ἀξιοθαύμαστον πρᾶγμα ὅτι “κάτι γίνεται” ἐνῶ σχεδὸν ὅλοι φοβούμεθα νὰ συντελέσωμεν ἐν ἐπυγνώσει εἰς αὐτὸ τὸ κάτι. Ἀλλ' ἂν εἴχομεν δέκα χαρακτήρας! Οἷα πρόοδος θὰ ἐπετελεῖτο ἐντὸς μᾶς γενεᾶς!

Ἁ χαρακτήρ εἶνε αὐτόφωτος ἀστὴρ ἀειλαμπής.—Emerson.

Ἁ χαρακτήρ εἶνε ἐσθὴς ἢ ἡ ψυχὴ διηλεκτῶς ὑφαίνει.—G. Elliot.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐρέυνης δὲν εἶνε νέον, ἀλλ' ἐὰν θελήσῃ τις νὰ χαρακτηρίσῃ μίαν ὠρισμένην ἐποχὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀνθρωπότητος ὡς εἰδικῶς αἰῶνα ἐρέυνης, ὡς τοιαύτη ἐποχὴ βεβαίως προμηνύεται ὁ εἰκοστὸς αἰὼν. Πρὸ τεσσαρακονταετίας ἔδυνεν ἤδη τὸ πνεῦμα ἐκείνο τῆς ἀρνήσεως ὅπερ συνωψίζετο εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι οὐδὲν ἔχει πραγματικὴν ὑπόστασιν εἰμὴ ὅσα δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν καὶ ψηλαφήσωμεν. Βαθμηδὸν ἀνέτειλεν ἡ ἔφεσις τοῦ ἐκζητεῖν, τοῦ ἐξακριβοῦν, καὶ ὡς φυσικὴ συνέπεια, πνεῦμα συστηματικῆς ἐρέυνης διεδέχθη τὴν ἐποχὴν τῆς συστηματικῆς ἀγνοήσεως καὶ ἀγνωσίας. Ἀρχίζει νὰ κραταιοῦται ἡ πεποίθισις ὅτι τὰ ζωτικώτερα συμφέροντα ἡμῶν ὡς ἰτόμων, ὡς ἐθνῶν, ὡς ἀνθρωπότητος, περικλείονται ἐν τῷ φρασιδίῳ τούτῳ Ἐρέυνα τὴν ἀλήθειαν. Ὅταν ἀναλογισθῶμεν πόσον πολύτιμον πρᾶγμα εἶνε ἡ ἐλευθερία, καὶ ὅτι μόνη ἐγγύησις τῆς ἐλευθερίας εἶνε ἡ ἀλήθεια, δὲν θὰ διστάσωμεν νὰ τάξωμεν τὴν ἀλήθειαν ὑπεράνω καὶ αὐτῶν τῶν γλυκυτέρων ἰνδαλμάτων μας· οὔτε θὰ μᾶς πτοήσῃ ἡ τάλαιπώρησις ἢ ἀπαιτεῖ ἡ ἐρευνα τῆς ἀληθείας. Ἐν πάσῃ σφαίρᾳ καὶ ἐν πάσῃ δράσει ἐπείγει νὰ ἐξερευνηθῇ τὸ πραγματικῶς πραγματικόν, νὰ ἐξερευνηθῇ τῇ βοήθειᾳ τοῦ λύχνου ὃν ἀποτελεῖ ἡ δύναμις τοῦ διακρίνειν μεταξὺ τοῦ οὐσιώδους καὶ τοῦ ἐπουσιώδους, μεταξὺ τοῦ πυρήνος καὶ τοῦ περιεχομένου του. Ἡ ἐξερεύνησις αὕτη δὲν ἐννοεῖται ἀπλῶς ὡς ἐργασία φιλοσοφικὴ, ἢ μεταφυσικὴ ἀλλὰ ὡς ἀναπόδραστος καθημερινὴ τακτικὴ ἐν ταῖς θετικωτάταις τῶν ἐπιδιώξεων μας. Τὸ ἐρευνᾶν εἶνε ἡ οὐσία τῆς πρακτικότητος καὶ ἂν θέλωμεν πρακτικὰ ἀποτελέσματα εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴμεθα φιλέρευνοι ἐν πάσῃ ἐπιδιώξει. Ἐν τῇ ἐπιδιώξει κανόνων διαγωγῆς ἀτομικῆς, ἐν τῇ ἐπιδιώξει θεμελιώσεως θεσμῶν κοινωνικῶν, ἐν τῇ ἐπιδιώξει πολιτικῆς καὶ ἐθνικῆς ὑπάρξεως. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ θὰ θεωρῇ τὸν προορισμὸν αὐτῆς ἐκτελούμενον ἐὰν ἀπὸ μηνὸς εἰς μῆνα κατορθῶν νὰ κινήσῃ εἰς σκέψιν ἔστω καὶ ἐνίσους ἐνιαχοῦ, ἐὰν κατορθῶν νὰ διακεντᾷ τὸ φιλέρευνον ὀρμέμφυτον καὶ ἅμα παρέχῃ τὰς ἀσφαλεστέρας νύξεις πρὸς ἐρευναν τῶν νόμων τοῦ ἀνθρωπίνως βιοῦν. Πᾶσα λέξις θὰ σταθμίζεται ὑπὸ τὸ φῶς τούτου πρὶν εἶρη χῶρον ἐν ταῖς στήλαις τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ. Προορισμὸς περιοδικοῦ τοιούτου δὲν εἶνε μόνον νὰ πληροσφορῇ, διδάσκῃ καὶ τέρπῃ. Γνώμων αὐτοῦ ἔσται ἡ ἀρχὴ ὅτι τοῦ Τύπου ὑπατον ἔργον εἶνε νὰ δημιουργῇ τὴν δύναμιν τοῦ ἀσφαλῶς καὶ αὐτοβούλως σκέπτεσθαι. Ἀκριβῶς ὅπως πάσης κυ-

βερνήσεως ἔργον δέον νὰ εἶνε τὸ δημιουργεῖν ἐν ἑκάστῳ πολίτῃ τὴν δύναμιν τοῦ αὐτονομείσθαι, οὕτω τῆς δημοσιογραφίας ἀποστολὴ δέον νὰ εἶνε ἢ μέριμνα ὅπως βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαισθήτως δεικνύῃ ποῦ καὶ πῶς εὐρίσκεται ἡ τροφή ἐκεῖνη δι' ἣς ὁ ἀνθρώπινος χαρακτήρ πρῶτα οἰκοδομεῖται καὶ στερεοῦται. Ὁ ἀνθρώπινος χαρακτήρ δύναται μόνον νὰ βλαστήσῃ ὑπὸ τὸν ἥλιον τῆς Ἐλευθερίας. Ἄλλ' ἡ ἐλευθερία τότε μόνον εἶνε πραγματικὴ ὅταν προϋποθέτῃ ἀτομικὴν αὐτονομίαν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον πεφωτισμένης κοινῆς γνώμης. Εἶνε ἀπείρως δύσκολον κατόρθωμα ἡ ἀτομικὴ αὐτονομία καὶ οὐδεμία κυβέρνησις εἶνε ἀξία τοῦ προορισμοῦ της ἂν δὲν ἔχῃ ὡς πρῶτιστον αὐτῆς μέλημα τὸ νὰ ἀσκεῖ ἕκαστον καὶ ἑκάστην εἰς τὴν τέχνην τῆς αὐτενεργείας, καὶ οὐδεμία δημοσιογραφία ἐκπληροῖ τὴν ἀποστολὴν της ἂν ἀδυνατῇ ἢ ἀψηφῇ νὰ φωτίσῃ τὴν κοινὴν γνώμην οὕτως ὥστε καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγάπη νὰ ἐδραϊοῦται καὶ ἡ ὀρθὴ ἀντίληψις τῆς ἐλευθερίας νὰ ἰσφαλίξεται. Οἱ δημοσιογράφοι εἶνε οἶονεὶ ὁ χορὸς τοῦ ἑλληνικοῦ δράματος ὁ ἔργον ἔχων νὰ ὑπαμνήσκῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὰς αἰωνίας ἀληθείας ὧν ἡ λήθη ἐξωθεῖ εἰς τὸ χάος καὶ εἰς τὸ ἄλγος. Αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων παρέρχονται ὡς αἱ γενεαὶ τῶν φύλλων,

οἷηπερ φύλλον γενεῆ, τοιῆδε καὶ ἀνδρῶν

τὰ συμφέροντα ὅμως τῆς ἀνθρωπότητος δὲν συνθάπτονται μεθ' ἑκάστης γενεᾶς,

ἀλλ' ἀεὶ ποτε
ἢ ταῦτα, κοῦδεὶς οἶδεν ἐξ ἔθου ἴφαινη.

Τούτων πρόμαχος δέον νὰ εἶνε ὁ δημοσιογράφος. Ὁ δημοσιογράφος, ὅπως ὁ κυβερνήτης, προδίδει ἱερὰ καὶ ὄσια ὅταν ἐπὶ μίαν κἂν στιγμὴν ὑπηρετήσῃ ἄλλο τι ἢ τὴν ἀπόλυτον δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀπόλυτον ἀλήθειαν. Δολοφονεῖ εἰάν ἔστω καὶ ἐμμέσως ἐνεργήσῃ ἐξ ἰδιοτελοῦς βλέψεως. Ματαιώνει τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω τῆς κοινωνίας προσπάθειαν ὡςάκις εἰς τοὺς τρεῖς πειρασμοὺς τῆς χαλαρᾶς συνειδήσεως, τῆς ἀβασίμου αὐτοπεποιθήσεως καὶ τῆς προσωπικῆς φιλοδοξίας, διατάσῃ ἢ ἀπαντήσῃ ὡς ἀπήντησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ναοῦ καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους.

Εἶνε λίαν ὑπεύθυνον ἔργον τὸ τοῦ δημοσιογράφου καὶ ὡς ὁ ἀποστολικὸς κανὼν ἀπαιτεῖ διὰ τὴν ἱερωσύνην “μηδένα τῶν ἱερῶν ἀξιοῦσθαι δίχα πολλῆς ἐρείνης,” οὕτω οὐδεὶς σεβόμενος ἑαυτὸν ἔδει νὰ δημοσιογραφῇ ἐλαφρᾷ τῇ καρδίᾳ.

Ὅπως αἱ σχέσεις μας μετὰ τὰς μελίσσας εἶνε ἐπιβλαβεῖς καὶ εἰς αὐτὰς καὶ εἰς ἡμᾶς ἂν δὲν καταβάλλωμεν προσοχήν, οὕτω αἱ σχέσεις μας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἂν δὲν τὰς συνοδεύωμεν μετὰ στοργῆν. Ἡ στοργὴ εἶνε ὁ θεμελιώδης νόμος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἐὰν εἶσαι ἀνεπίδεκτος τοῦ αἰσθήματος τούτου, ἐνασχολοῦ μετὰ ψυχρὰ ἀστικείμενα ἢ μετὰ τὸν ἑαυτὸν σου ἀλλὰ ὄχι μετὰ ἀνθρώπους. —Τολστόϊ.

Διδακτικὴν μελέτην περὶ Ζολὰ καὶ Ροσσὺ περιέχει ἡ προτελευταία Fortnightly Review. “Ὁ Ζολὰ περιορίζεται εἰς ἀνάλυσιν τοῦ κοινωνικοῦ μηχανισμοῦ καὶ περιγραφὴν λεπτομερῆ τῶν λειτουργιῶν του. Ὁ Ροσσὺ ζωγραφίζει τὴν αἰωνίαν προσπάθειαν τῆς Κοινωνίας ὅπως μεταμορφώσῃ ἑαυτήν, ὅπως καταστῇ διόφορος ἑαυτῆς. Ἐντεῦθεν τὰ βιβλία τοῦ Ροσσὺ εἶνε τόσαι θαυμάσιαι μελέται κοινωνικῆς κριτικῆς.”

Δύο ἄρθρα τῆς προτελευταίας Monthly Review τοῦ Λονδίνου εἶνε ἀξιοσημεῖωτα. Τὸ μὲν περὶ ἐθνικῆς ἰδιοσυγκρασίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν δραματικὴν Τέχνην, τὸ δὲ περὶ τοῦ μεγαλοφυοῦς Ρώσου μυθιστοριογράφου Κορολέγκο μίαν ἀπὸ τὰς κεντρικὰς ἰδέας τοῦ ὁποίου εἶνε ὅτι εἰς τὰς χεῖρας σοφῆς διοικήσεως, οἱ κακοῦργοι ἠδύναντο νὰ μεταμορφωθῶσιν εἰς εὐεργετικὰς μεγαλοφυίας.

Τὸ αὐτὸ περιοδικὸν περιέχει ἄρθρον ἐν ᾧ συζητεῖται συνδυασμὸς τις δυνάμει τοῦ ὁποίου ν' ἀπαλλαγῇ ἡ Κύπρος ὄχι μόνον τῆς πληρωμῆς τῶν τεσσάρων σχεδὸν ἑκατομμυρίων κατ' ἔτος ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπικυριαρχίας ὑφ' ἣν διατελεῖ.

Ἄρθρον λίαν ἐνδιαφέρον τοῦ Κουβερτέν δημοσιεύει ἡ Fortnightly Review τοῦ Ὀκτωβρίου περὶ τῶν πραγμάτων τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης, συμπεραῖνον ὅτι τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Αὐστρίας θὰ προκαλέσωσι “γερμανοσλαυικὴν σύρραξιν ἣτις θὰ καταλάβῃ μέγα μέρος τοῦ αἰῶνος, ἐκτός ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ αἱ διέπουσαι τὸν πολιτισμὸν ἰδέαι μεταβληθῶσιν οὕτω, ὥστε ἡ ἐν Εὐρώπῃ δημοσία γνώμη νὰ καταστήσῃ τὴν σύρραξιν ἀδύνατον.” Ἴσως ἡ σύρραξις θὰ φέρῃ τὴν μεταβολὴν τῶν διεπουσῶν ἰδεῶν.

Ἄγγλος τις γραμματοδίφης ἐν προσφάτῳ μελέτῃ του ὑποστηρίζει ὅτι τὰ πλείστα προϊόντα τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας τοῦ αἰῶνος τοῦ Σαίξπηρου, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ μεγάλου τούτου ποιητοῦ, εἰσὶν ἔργα ἐνὸς μόνου τεραστίου ἐγκεφάλου—τοῦ φιλοσόφου Βάκωνος! Βραδύτερον θ' ἀκούσωμεν ὅτι ὁ Βάκων συνέγραψε τὴν Ἰλιάδα, τὸν Φάουστ, τοὺς Ἀθλίους καὶ τὸν Ρωμηόν!

Τόμος περιέχων τὰ ἄπαντα ἐνὸς οἰουδέποτε τῶν ἐξῆς ποιητῶν Shakspeare, Milton, Shelley, Byron, Burns, Longfellow καὶ Wordsworth, ἢ τόμος περιλαμβάνων τὰ κρῆιστα τοῦ Tennyson θὰ σταλῇ εἰς πάντα ὅστις ἐγγράψῃ πέντε συνδρομητὰς τῆς ΕΡΕΤΝΗΣ (ἢ ἐγγραφῇ αὐτὸς διὰ πέντε σώματα) καὶ μᾶς ἀποστείλῃ τὸ ἀντίτιμον. Ἐννοεῖται ὅτι δύναται, ἢν θέλῃ, νὰ λάβῃ πλείονας τοῦ ἐνὸς τόμου.

Ἐπίσης εἰς τῶν ἀνωθι ποιητῶν θὰ δωρηθῇ εἰς πάντα ὅστις μᾶς στείλῃ τὴν καλητέραν ΕΝΤΥΠΩΣΙΝ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τῆς ΕΡΕΤΝΗΣ ἢ τὸ καλῆτερον ΕΡΕΤΝΗΜΑ διὰ τὴν ἐβδόμην σελίδα ἢ τὴν καλητέραν ΤΠΟΘΗΚΗΝ διὰ τὴν δεκάτην τρίτην σελίδα ἢ τὸν καλῆτερον παράγραφον διὰ τὴν ΕΞΘΗΝΩΝ ἢ τὴν ΕΚ ΛΟΝΔΙΝΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ.

Πρέπει νὰ δηλώσῃ ὁ αἰτῶν ποῖον ποιητὴν προτιμᾷ νὰ λάβῃ. Ἐκαστος τόμος περιέχει τὴν βιογραφίαν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ποιητοῦ ἔτι δὲ καὶ ἕλλας ἄρατας εἰκόνας.

ΥΓΙΕΙΑ.

Ἐλέχθη ὀρθότατα ὅτι ἡ ὑγίεια τοῦ λαοῦ εἶνε ὁ πρῶτος νόμος. Τὸ ζῶηρον ἐνδιαφέρον περὶ τὰ ἀφορώντα τὴν ὑγίειαν τῶν Ἐθνῶν, ὅπερ ἀπὸ τινος χρόνου πανταχοῦ ἐκδηλοῦται διὰ τῶν συγκροτούμενων ἰατρικῶν συνεδρίων καὶ τῶν γινομένων ὑγιεινολογικῶν ἐρευνῶν, εἶνε εὐελπί σημεῖον ὅτι ἤρχισε νὰ γίνεταί καταληπτὴ ἡ ἀλήθεια ὅτι ὄχι μόνον εἶνε ἡ ὑγίεια τοῦ λαοῦ ὁ πρῶτος νόμος ἀλλὰ καὶ ὁ ἅπας νόμος. Ὁ πολιτισμὸς ἐνὸς ἔθνους δείκνυται ἐκ τῆς ὑγιεινῆς του, οὐδὲν δὲ τεκμηριοῖ τὴν ἔθνικὴν ἢ ἀτομικὴν ἐχεφροσύνην ἐναργέστερον τῆς προσπαθείας ὅπως διατηρήται ἡ ἰσορροπία ἐκείνη τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν ἣν καλοῦμεν ὑγίειαν. Ὁ Πλάτων παραβάλλει τὴν ὑγίειαν πρὸς τὴν σωφροσύνην, ὁ Σενεκάς καὶ ὁ Βάκων ταυτίζουσι τὴν ὑγίειαν μὲ τὴν ἀκεραιότητα, ὁ δὲ Σπένσερ ἀποκαλεῖ τὴν νόσον ἁμαρτίαν. Ἡ ὑγίεια διέπεται ὑπὸ νόμων ὅτινες εἶνε καθολικοί, ἀκαμπτοὶ καὶ ἀναλλοίωτοι ὅσον οἱ νόμοι τῆς φυσικῆς καὶ τῆς χημείας, ἐφ' ὅσον δὲ ἐξακριβοῦνται, δεόν νὰ ὑπακούονται θρησκευτικῶς. Εἰδικῶς ἐξηκριβωμένοι εἶνε οἱ νόμοι τῆς φυσιολογικῆς ὑγείας ἠτις ἐπομένως ἀποτελεῖ τὸ ζωτικώτατον τῶν ἔθνικῶν συμφερόντων ἅτινα καλεῖται ἰσορροπία νὰ περιφρουρήσῃ ἢ ἐπίσημος διοικήσις οὐχ ἦττον ἢ ἕκαστον ἄτομον. Εἶνε συμφέρον οὐσιωδέστερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ἔθνικου στόλου διότι μόνον διὰ τῆς ἔθνικῆς ὑγείας εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἔθνικὸς πλοῦτος καὶ ἔθνικὸς στόλος. Αὕτη αὕτη ἢ ἔθνικὴ ὑγίεια εἶνε καὶ πλοῦτος καὶ στόλος. Ἡ ὑγίεια εἶνε ἡ ἰσορροπία τῶν λειτουργιῶν τοῦ συστήματος καὶ τότε μόνον εἶνε πλήρης ὅταν περιλαμβάνῃ ὅλας τὰς λειτουργίας—φυσιολογικὰς, ἠθικὰς καὶ ψυχολογικὰς. Ἄρμονικὴ ἀνάπτυξις τῆς ὅλης ἰδιοσυστάσις αὐτὴ εἶνε ὑγίεια. Ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα ἔχει τὴν αὐτὴν λέξιν διὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὀλοκλήρου, τοῦ ὑγιούς καὶ τοῦ ἁγίου καὶ δὲν εἶνε ἀπλή μεταφορὰ νὰ εἴπῃ τις ὅτι ὁ ὑγιὴς καὶ ὁ ἅγιος ταυτίζονται ἢ ἔπρεπε νὰ ταυτίζονται. Εὐφυῶς ὁ Γολστόης εἶπεν ἐσχάτως ὅτι “ὑπάρχουν πολλοὶ ἰατροὶ γνωρίζοντες πᾶν ὅ, τι γνωρίζει ἢ ἰατρικὴ Ἐπιστήμη ἀλλὰ ἡ ἰατρικὴ Ἐπιστήμη δὲν γνωρίζει ἀκόμη τίποτε”. Ἡ μέχρι τοῦδε πείρα μαρτυρεῖ ὅτι οὐδεμία νόσος πράγματι θεραπεύεται ὑπὸ τῆς ἰατρικῆς ἀλλὰ μόνον ὁ πῦσχος καθίσταται πεδῖον πειραματισμοῦ. Διὰ τοῦτο ἡ Ἐπιστήμη τοῦ προλαμβάνειν τὴν νόσον, δηλαδὴ ἡ ὑγιεινὴ Ἐπιστήμη, προσελκύει τὸ μέγιστον ἐνδιαφέρον ἀπὸ τινος χρόνου. Ὅταν ἀναλογιζώμεθα τὸ ἀπειρον πλῆθος τῶν νοσημάτων, χρονίων καὶ ὀξέων, τοὺς τόσους προῶρους θανάτους, τὰ παντοῖα ἰατρικὰ συστήματα καὶ τὸν παμμέγιστον ἀριθμὸν τῶν ἐπαγγελλομένων τὴν ἰατρικὴν, δὲν δυνάμεθα ἀλλ' ἢ νὰ συμπεράνωμεν ὅτι θεμελιώδης τις πλάνη καθιστᾷ τὸ ὄλον οἰκοδόμημα ἔκρυθμον.

Βεβαίως εἰν δὲν ὑπῆρχε πεπλανημένη γνώμη περὶ τοῦ τί ἐστὶ καθ' αὐτὸ νόσος, ὁ ἐχθρὸς θὰ ἐπολεμείτο ἀποτελεσματικώτερον. Ἀλλὰ φαίνεται ὡσεὶ ἐντελῶς ἠγνοεῖτο ὅτι μία μόνη νόσος ὑπάρχει. Αὕτη δὲ ἀπλούστατα εἶνε συνέπεια τῆς ἀθετήσεως τῶν νόμων τῆς Ζωῆς. Ἀθετοῦνται οἱ νόμοι τῆς Ζωῆς καὶ ὁ ὀργανισμὸς ἐκτροχιάζεται. Τὰ συμπτώματα τῆς ἐκτροχιάσεως ἐκδηλοῦνται ὡς παντοῖαι νόσοι καὶ ἐδῶ ἔγκειται ἡ θεμελιώδης πλάνη ἠτις ἐκλαμβάνει τὰ συμπτώματα ὡς ἀρχικὰς νόσους συγχέουσα τὰ αἷτια μὲ τὰ ἀποτελέσματα. Τὸ ζήτημα εἶνε τὸ ζωτικώτατον πάντων καὶ ἡ λύσις του ἐξαρτᾷται ἐκ τῶν ἀτομικῶν προσπαθειῶν ἐκάστου οὐχ ἦττον ἢ ἐκ τῆς μερίμνης τῆς Διοικήσεως. Εἶνε περίεργον ὅτι ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς θεωροῦνται πρόδηλα πάντα ταῦτα, ἀφ' ἑτέρου ἐπείγουσα ὑφίσταται ἀνίγκη ὅπως τὰ πρόδηλα στοιχεῖα τῆς ὑγείας ὑποδεικνύονται ἀκαταπαύστως καὶ κατὰ τρόπον ἐμφαντικὸν προκαλοῦντα φροντίδα καὶ συναίσθησιν εὐθύνης. Ὅσω καὶ ἂν ἐπαναλαμβάνεται δὲν δύναται ν' ἀποβῇ ὑπέρμετρος ἢ ἐπανάληψις ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον καλοῦμεν νόσον εἶνε διαμαρτυρία, διαδήλωσις τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ συνάμα προσπάθεια καὶ μέθοδος τῆς Φύσεως ὅπως ἐπαναφέρῃ τὴν ἰσορροπία, εἶνε ἐπομένως ἐνεργητικὴ ἐνέργεια καὶ ἀντὶ νὰ μᾶς πτοῇ ἔδει νὰ μᾶς σωφρονίσῃ ὅπως συμπράττωμεν μετὰ τῆς Φύσεως. Ἐν ἀρχεγόνοις χρόνοις αἱ νόσοι ἀπεδίδοντο εἰς δαιμόνια καὶ ὁ ἰατρὸς ἦτο ἐνταντῶ καὶ ἱερεὺς. Πρὸ τινων αἰῶνων ἐξηγοῦντο ὡς χυμοὶ τοῦ αἵματος. Καὶ τὰ δαιμόνια καὶ οἱ χυμοὶ ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχουν καὶ ν' ἀπειλοῦν ὅπως καὶ τὰ μικρόβια, ἀλλὰ τὸ οὐσιώδες γεγονός εἶνε ὅτι οὔτε τὰ δαιμόνια οὔτε οἱ χυμοὶ οὔτε τὰ μικρόβια ἰσχύουν ὅταν συμπράττωμεν μετὰ τῆς ἰαματικῆς ἐκείνης δυνάμεως τῆς Φύσεως περὶ ἧς πρῶτος ὁ Ἰπποκράτης ὠμίλησε καὶ ἠτις σήμερον ἀνομολογεῖται ὑπὸ πάντων τῶν βαθύτερων ἐρευνῶντων τοὺς νόμους τῆς Ζωῆς. Περφωτισμένη δὲ ἰατρικὴ τοῦ ὀργανισμοῦ, τοῦτο εἶνε ἡ κλεῖς τῆς ὑγείας. Οἱ ρουνεχέστεροι ἰατροὶ σήμερον ἀκολουθοῦσι τὴν λεγομένην “ἀρνητικὴν θεραπείαν” δηλαδὴ ἀισιόδοξον τινα τακτικὴν ἀναμονῆς τοῦ ἔργου τῆς ἰαματικῆς δυνάμεως καὶ ἀποχῆς ὑπὸ παρεμβολῆς προσκομμάτων οἷα τὰ φάρμακα. Ἡ ἐξέπλωσις τῶν φώτων θὰ καταστήσῃ τοὺς ἰατροὺς ἀπλοῦς φρουροὺς τῆς δημοσίας ὑγείας, ἐρευνητὰς καὶ μύστας τῆς ἰαματικῆς Ἐπιστήμης ὄχι τῆς ἰατρικῆς ἠτις βασίζεται ἐπὶ εἰκασίῳν, πειραμάτων καὶ φαρμάκων. Τὰ φάρμακα εἶνε δηλητήρια καὶ ὅταν εἰσάγονται εἰς τὸν ὀργανισμὸν πειραματικῶς, ἡ φύσις ἔχει νὰ παλαίσῃ κατὰ διττῆς δυνάμεως—κατὰ τῆς ἐκτροχιάσεως τοῦ συστήματος καὶ κατὰ τῆς ἐνεργείας τῶν φαρμάκων. Οὐδεὶς πράγματι γνωρίζει τι περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν φαρμάκων. Πᾶσα δόσις εἶνε πείραμα εἰς βάρος τοῦ πῦσχουτος. Ἐν τῷ ἀνθρώπινῳ ὀργανισμῷ τὰ φάρμακα

ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνεργοῦσιν ἐκεῖ ὅπου δὲν πρέπει καὶ, γενικῶς εἰπεῖν, οὐδεμία πράγματι θεραπεία ὀφείλεται εἰς τὸ φάρμακον ἀλλ' εἰς τὸν θρίαμβον τῆς λαματικῆς δυνάμεως τῆς φύσεως. Τὰ συμπτώματα συγκαλύπτονται πολλάκις ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ φαρμάκου ἀλλὰ τὸ κακὸν ὠθεῖται εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἀναφαίνεται βραδύτερον ὡς "νέα νόσος". Δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἐλπίς εἰμὴ ἡ ὑπακοὴ εἰς τοὺς νόμους τῆς Ζωῆς. Αὕτη εἶνε ἡ ἀπλή πειθαρχία ἣν ζητεῖ παρ' ἡμῶν ἡ Φύσις ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ὑγείας ἣν δαψιλῶς ὑπόσχεται. Οἱ νόμοι τῆς Ζωῆς δύναται νὰ συγκεφαλαιωθῶσιν εἰς ὀλίγα ἀξιώματα καὶτοι ἡ διεξήγησις αὐτῶν θ' ἀπήτει τόμους. Ἡ ὑγεία δὲν δύναται παρὰ νὰ προσβληθῆ θάττου ἢ βράδιον εἰάν δὲν τηροῦνται ἀνελλιπῶς οἱ κανόνες οἱ ἀπορρέοντες ἐκ τῶν ἐξῆς ἀπαιτήσεων τοῦ ὀργανισμοῦ. 1. Ὁ ὀργανισμὸς ἀπαιτεῖ διηλεκτὸν ρεῦμα ὀξυγόνου. Ἡ ὑγιεινὴ Ἐπιστήμη εἶνε προσφάτου ἀναπτύξεως. Πρὸ δύο αἰῶνων οὐδὲν σχεδὸν ἐγινώσκετο περὶ τῆς συστάσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καὶ ἡ ἰδέα τοῦ ἀερισμοῦ τῶν οἰκιῶν ἦτο ὅλως καινοφανὴς πρὸ 170 ἐτῶν ὅτε ὁ Χαίηλις πρῶτος τῷ 1730 ἐκήρυξε τὴν φυσιολογικὴν σπουδαιότητα τοῦ καθαροῦ ἀέρος συντελέσας μεγάλην ἐπανάστασιν. Τὸ ὀξυγόνον εἶνε σπουδαιότερον καὶ αὐτῆς τῆς τροφῆς. Τὸ αἷμα διψᾷ ὀξυγόνον οὕτως ἔχει ἀνάγκην ἵνα καίη τὰ σκύβαλα τῆς τροφῆς καὶ οὕτω προλαμβάνῃ τὸν σχηματισμὸν δηλητηρίου. Ὀλίγοι ὑποπτεύονται ὅτι αὐταὶ αἱ κατοικίαι μας ὡς εἶνε κατεσκευασμέναι εἶνε ἐστία μολυσμοῦ. Τὸ μέγα πρόβλημα παντὸς ἔθνους εἶνε ν' ἀνοικοδομήσῃ τὰ οἰκήματα τὸν λαοῦ. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο εἰάν φιλογενεῖς τινες πλούσιοι ἐφιλοτιμοῦντο νὰ κατασκευάσωσι δέκα πρότυπα οἰκήματα διὰ τὸν λαόν. Τοῦτο θὰ ἦτο ἀρχὴ γενέσεως τοῦ πάντοτε προσδοκωμένου "προτύπου βασιλείου" ὑπὸ ἐποψίν ὑγιεινῆς. 2. Ὁ ὀργανισμὸς ἀπαιτεῖ κατάλληλον δι' αὐτὸν στοιχεῖα τροφῆς. Εἰς μέγα χάος εὐρίσκονται αἱ περὶ διαίτης ἔξεις μας μολονότι ἡ διαιτητικὴ ἔρευνα ἔχει ἐξακριβώσῃ σημαντικωτάτας ἀληθείας. Τροφὴ ἀκατάλληλος ἢ ἀνεπαρκὴς ἢ ὑπερβάλλουσα θὰ φέρῃ πεπρωμένως ἐκτροχίασιν τοῦ συστήματος ἀναγκάζουσα τὰ ὄργανα νὰ ἐκτελῶσιν ἀλλοτρίαν ἢ ὑπέμετρον ἐργασίαν ἣτις τὰ ἐξαντλεῖ. Ὁ μόνος σκοπὸς τῆς τροφῆς εἶνε νὰ προσθέτῃ δυνάμεις ἢ σθένος εἰς τὸν ὀργανισμόν. Ἀγνοοῦντες τὰς ιδιότητας τῶν τροφίμων ἀκολουθοῦμεν ἀπλῶς τὴν ὀρεξίν, διακεντωμένην μάλιστα ὑπὸ παντοίων ἐπινοήσεων. Ἡ ὀρεξίς εἶνε ὀδηγὸς ἀλλὰ δὲν εἶνε ὁ μόνος ὀδηγὸς προκειμένου περὶ ἀνθρωπίνων ὄντων ἅτινα δύναται νὰ χρησιμοποιῶσιν τὸ φῶς τῆς γνώσεως. Πᾶσα πεπολιτισμένη Κυβέρνησις ἔδει νὰ ἔχῃ πρὸ ὀφθαλμῶν διηλεκτῶς τὸ ζήτημα τῆς τροφῆς τοῦ λαοῦ ἀναλογιζομένη τὴν στενὴν σχέσιν ἣτις ὑπάρ-

χει μεταξὺ τῆς τροφῆς καὶ τῆς ἐθνικῆς ὑγείας· ἀλλὰ καὶ ἀτομικῶς, ἐννοεῖται, εἶνε συμφέρον καὶ καθῆκον ἐκάστου νὰ ἐρευνήσῃ καὶ μάθῃ τὴν τέχνην τοῦ τρέφεσθαι. 3. Ὁ ὀργανισμὸς ἀπαιτεῖ καθημερινὴν κίνησιν. Τριῶν ὥρων λελογισμένη κίνησις εἶτε ὑπὸ μορφήν παραγωγικῆς χειρουργασίας εἶτε ὡς περίπατος ἐννεα μιλίων εἶτε ὡς ἄλλη τις ἀβίαστος σωμασκία, εἶνε ἀπαραίτητος. Τὸ σῶμα ἔχει ἑκατοντάδας τινὰς μυῶνων οἵτινες πρέπει νὰ διατελῶσιν ἐν καλῇ λειτουργίᾳ ἵνα τὸ σύστημα ἰσχυροποιεῖται καὶ ἀντέχῃ κατὰ τῶν παντοίων ἐχθρῶν του. Ἡ τακτικὴ ἐκπλήρωσις τοῦ ὄρου τούτου συντελεῖ εἰς καῦσιν ἢ ἀπεκδίωξιν τῶν σκυβίων ἅτινα ἀδιακόπως συσσωρεύονται ἐν τῷ ὀργανισμῷ καὶ καθίστανται ἐστία μολυσμοῦ ἀνδὲν καῶσι καὶ ἐξελασθῶσιν ἐγκαίρως. 4. Ὁ ὀργανισμὸς ἀπαιτεῖ καθημερινὴν σωματολουσίαν. Τὸ δέρμα ἔχει ἐπτὰ ἑκατομμύρια πόρους οἵτινες εἶνε ὑπερτάτη ἀνάγκη νὰ εὐρίσκωνται διηλεκτῶς ἀνοικτοὶ ἄλλως, τοῦ δέρματος μὴ ἐκτελοῦντος τὴν ἰδιόζουσαν αὐτῷ λειτουργίαν, ἐπιβαρύνονται τὰ ἄλλα ὄργανα τοῦ συστήματος ἅτινα ἐξασθενοῦσι καὶ φθίνουσι συνεπεῖα ὑπερμέτρου ἐργασίας. Διὰ τῶν πόρων εἰσάγεται εἰς τὸν ὀργανισμόν τὸ ζωοποιὸν καὶ ἀλεξίνοσον ὀξυγόνον καὶ ἐξάγονται αἱ σχηματιζόμεναι τοξίνοι. Εἶνε οὐσιώδες λοιπὸν νὰ λούεται καὶ τρίβεται τὸ δέρμα ἄλλως οἱ πόροι φρίσσονται διὰ τῶν ἀενεῶν ἐξερχομένων ἔσωθεν καὶ ἐπικαθημένων ἐξωθεν λεπτεπιλέπτων μορίων ὕλης. Προσέτι ἡ ἐπαφὴ τοῦ ὕδατος μετὰ τοῦ δέρματος δίδει τόνον εἰς τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ τὸ καθιστᾷ ἱκανὸν ν' ἀντέχῃ κατὰ τῶν κλιματικῶν καὶ ἄλλων ἐπιδράσεων. 5. Ὁ ὀργανισμὸς ἀπαιτεῖ φιλοσοφικὴν γαλήνην καὶ νευρικὸν σύστημα ἀθορύβητον. Ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς εἶνε ὁ σπουδαιότερος παράγων τῆς ὑγείας. Ἡ ψυχὴ ὅμως καὶ τὸ σῶμα ἐπιδρῶσι διηλεκτῶς ἐπ' ἀλλήλων καὶ ὅταν αἱ φυσιολογικαὶ συνθήκαι φυλάσσωνται ἢ θορύβησις τῆς ψυχῆς εἶνε πολὺ ὀλιγότερον πιθανή. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος εἶνε θαυμάσιος ὀργανισμὸς κύριον χαρακτηριστικὸν ἔχων τὸ πνεῦμα. Ἡ κλεις τῆς ὑγείας ἐπομένως εἶνε εἰς τὰς χεῖρας του. Τῆς θελήσεως χρησιμοποιουμένης ἀνοίγονται οἱ θησαυροὶ τῆς ἰάσεως οὓς κρύπτει ἐν τῷ βάθει ἢ ἰδιοσυστασία ἐκάστου. Παντοῖαι εἶνε αἱ ἠθικαὶ ἐπενέργειαι ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, εἶτε ὑφ' ἡμῶν προκαλούμεναι εἶτε ὑπὸ ἄλλων, ἀλλ' ὅταν τις ἐνθυμῆται πόσῳ μεγάλα συμφέροντα διακυβεύονται εἰάν τὸ νευρικὸν σύστημα δὲν διατηρεῖται διηλεκτῶς ἀθορύβητον, θὰ συναισθανθῇ ὅτι οὐδεμία περίπτωσις τοῦ βίου ἔδει ποτὲ νὰ θεωρῆται ἀρκετὰ σοβαρὰ ἢ ἀρκετὰ γόηστα ὥστε νὰ διαταράξῃ τὴν φιλοσοφικὴν γαλήνην. Ἐκ ταύτης ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ὁ θρίαμβος τῆς Ἰαματικῆς Ἐπιστήμης καὶ ἡ κραταίωσις τῆς ἐθνικῆς ὑγείας.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

Πληρεστέρα τις διεξήγησις τῶν ἐκπαιδευτικῶν μεθόδων τῆς Ἀγγλίας θὰ ἦτο ἐπίκαιρος ἀκριβῶς νῦν ὅτε μέγας γίνεται σάλος ὑπὲρ μεταρρυθμίσεως τῶν βάσεων τῆς παιδείας. Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ τόσῳ μᾶλλον θὰ ἐκινεῖτο καθ' ὅσον καὶ ἐν Ἑλλάδι προσόμοιος σάλος ἀπὸ τινος ἠγέρθη. Τὰ ὄρα ὅμως τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ δὲν ἐπιτρέπουν εἰμὴ συνοπτικωτάτην ἐπιπόλησιν. Τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τῆς Ἀγγλίας ἐγένετο θέμα πολλῶν μελετῶν, διότι εἶνε ὅλως ἰδιόρρυθμον ἀναφύεν οὐχὶ κανονικῶς ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν ὀργανωτοῦ τινος ἀτόμου ἢ ὁμάδος ἀλλ' οὕτως εἰπεῖν αὐτομάτως καθ' ὑπαγόρευσιν τῶν κατὰ καιροὺς περιστάσεων καὶ βλέψεων τοῦ ἔθνους. Ἡ ἀνέλιξις του εἶνε διδακτικὴ διὰ πᾶσαν κοινωνίαν καλουμένην νὰ προνοήσῃ περὶ δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Τὸ διδακτικώτατον δὲ εἶνε ὅτι αὐτὴ ἡ ἀγγλικὴ κοινωνία ὁλοῦν ἐπιέγεται νὰ μεταμορφώσῃ ἐν μέρει τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς ἐκπαιδεύεται ἵνα ἐπιφέρῃ τὴν δέουσαν ἁρμονίαν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν μεταμορφωθείσων συνθηκῶν ὑφ' ἃς ζῆ καὶ σκέπτεται σήμερον. Ἀξιοσημείωτον φαινόμενον εἶνε καὶ τοῦτο ὅτι ἡ Κυβέρνησις μέχρι πρό οὐχὶ πολλῶν ἐτῶν ὑπῆρξε παντελῶς ἀμέτοχος πίσεως ἐκπαιδευτικῆς κινήσεως καὶ λειτουργίας. Ἡ Ἐκκλησία ἦτο ἡ ἐμφυχώσασα τὸν ζῆλον τῆς μαθήσεως ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν ἔβδομον αἰῶνα ἐπιβοηθούτων τῶν βασιλέων ἀτομικῶς. Πλείστα ἐκπαιδευτήρια ἠγέρθησαν τότε ἐν συναφείᾳ μὲ τὰς μονὰς, βραδύτερον δὲ καὶ μὲ τοὺς Καθεδρικοὺς ναοὺς. Ἡ παιδεία ἐξηκολούθει ἐπὶ μακρὸν νὰ εἶνε ἀμυγῶς ἐκκλησιαστικὴ καὶ προωρισμένη διὰ τὸν λαὸν δωρεάν. Μετὰ τὴν Ρενεσάνς ὁ ζῆλος ἔλαβε εὐρύτερας διαστάσεις καὶ ἡ ἑλληνικὴ μάθησις ὤθησεν εἰς εὐρύτερας ἰδέας. Γενναιοδωρίαι ἀτόμων πανταχόθεν συνέρρευσαν καὶ ὁ ἐνθουσιασμός ὑπὲρ τῆς ζωογόνου γνώσεως διήρκεσε μέχρι τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, βαθμηδὸν ὁμως ἀποκλειομένου τοῦ λαοῦ καὶ ἐξασφαλιζόμενων τῶν πρὸς μάθησιν εὐκολιῶν ὑπὲρ τῆς μέσης τάξεως ἰδίως δὲ τῶν σπουδαζόντων χάριν τῆς ἱερωσύνης. Ἡ Ἀριστοκρατία ἰδιοποίησεν ἑαυτῇ τὰ ἀρχαῖα ἰδρύματα ἅτινα καὶ σήμερον ἐξακολουθοῦσι λειτουργοῦντα ἀνεξαρτήτως τῆς Κυβερνήσεως—τὰ λεγόμενα Public Schools. Σημειωτέον δὲ ὅτι παρὰ τὸν μέγαν πλοῦτον τὸν πηγάζοντα ἐκ τῶν ἀρχαίων γενναιοδωριῶν ἡ παιδεία παρέχεται ἀντὶ ἀδράς πληρωμῆς, καὶ μόνον διὰ τὸν τύπον συντηροῦνται δωρεάν εἰς πολλὰ τῶν σχολείων τούτων ἑβδομήκοντα μαθηταὶ ἵνα ἰκανοποιηθῇ ὁ ἀρχικὸς ὅρος τῆς ἰδρύσεως. Ἡ χαώδης κατάστασις τῆς διδασκαλίας καὶ τὸ ἀφανὲς τῆς οικονομικῆς διαχειρίσεως ἐξήγειραν τὴν δημοσίαν γνώμην ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος. Μεταρρυθμίσεις καὶ βελτιώσεις ἐπεβλήθησαν καὶ ἀνετέθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ εὐθύνη τῆς

στοιχειώδους παιδεύσεως. Ἐν Ἀγγλίᾳ αἱ μεγάλαι μεταβολαὶ γίνονται χωρὶς νὰ φαίνωνται καὶ μολονότι τὰ τῆς παιδείας εὐρίσκονται εἰς τοιοῦτον χάος, ἐντούτοις ὁ βαθύτερον ἐρευνῶν θ' ἀνακαλύψῃ κεκρυμμένας θεμελιώδεις τινὰς ἀρχὰς αἰτίνας φαίνεται ὅτι ἐκπορεύονται ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἰδιοσυκρασίας. Τοῦτο, προφανῶς, ἐννοεῖ ὁ σοφὸς ἐκεῖνος "Ἀγγλος ὅστις ἐρωτηθεὶς ὑπὸ ξένου " πῶς συμβαίνει νὰ παράγονται τόσοι ἔξοχοι ἄνδρες ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνῶ τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα εἶνε τόσῳ ἀκατάστατον" ἀπήντησεν "εἶνε Ἀγγλίδες αἱ μητέρες των." Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἅμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς μητρός του ὁ Ἀγγλῦταις ἔχει ἤδη περατώσει τὸ ἥμισυ τῆς μορφώσεώς του, καὶ κατὰ τὸν Ἡσίοδον τὸ ἥμισυ εἶνε περισσότερον τοῦ ὅλου. Ὁ βίος τοῦ σχολείου εἶνε συνέχεια καὶ ἐφαρμογὴ τῶν μητρικῶν διδαγμάτων ἐν εὐρύτερᾳ κλίμακι. Εἶνε χαρακτηριστικὸν τοῦτο τῆς ἀγγλικῆς ἀγωγῆς ὅτι δὲν χωρίζεται ἡ ἀνατροφή ἀπὸ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἀπὸ τοῦ νηπιαγωγείου μέχρι τέλους τοῦ Πανεπιστημίου ἀνατροφή καὶ μίθησις συμβαδίζουσιν ἀλληλευδέτως. Τὸ Πανεπιστήμιον εἶνε ἀνέλιξις τοῦ ἱεροῦ ἐκεῖνου δωματίου ὑπερ ἡ ἀγγλικὴ οἰκογένεια ἀφορίζει εἰς τὰ νήπια μέλη τῆς ἀφιέμενα ἐν αὐτῷ νὰ κυριαρχώσιν ἀκόλυτα ὑπὸ τὸν μόνον ἔλεγχον μίας τροφῆς καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὸν συνδυασμὸν ἐκεῖνον τῆς πειθαρχίας καὶ τῆς ἐλευθερίας ὅστις χαρακτηρίζει τὸν ὅλον ἀγγλικὸν βίον. Τὸ nursery εἶνε ἡ δημοκρατικὴ αὐτοκρατορία τῶν νηπίων ἐν κύλικι τὸ Πανεπιστήμιον εἶνε ἡ δημοκρατικὴ αὐτοκρατορία τῶν φοιτητῶν ἐν πλήρει ἀνθισμῷ. Τὸ πνεῦμα τοῦτο ἀντανακλάται εἰς τὴν βρετανικὴν πολιτείαν ἥτις εἶνε δημοκρατικὴ αὐτοκρατορία. Ἀπὸ τῆς βρεφικῆς μέχρι τῆς ὀρίμου ἡλικίας ἡ παιδεία ἐντυπώνει εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ Ἀγγλου ὅτι τὸ ἔργον του εἶνε ἡ αὐτοδημιουργία, καὶ πᾶσα λεπτομέρεια ὀργανίζεται πρὸς τὸν σκοπὸν ἵνα ἀφήσῃ εἰς αὐτὸν τὸ στάδιον τῆς αὐτοδημιουργήσεως ὅσον ἐνεστὶν ἀκόλυτον. Τοῦ δίδεται νὰ ἐννοήσῃ ὅτι καλεῖται νὰ κατασκευάσῃ τὸ σῶμα του καὶ συγχρόνως νὰ μορφώσῃ χαρακτῆρα καὶ τῷ παρασκευάζονται πάντα τὰ πρὸς τοῦτο μέσα. Τοῦ ἐμπνέουν φρίκην πρὸς τὸ ψεῦδος καὶ ἀναθέτουν τὰς λεπτομερείας τῆς διαγωγῆς του εἰς τὴν φιλοτιμίαν του καὶ εἰς τὴν εὐθύνην του. Ὁ νέος αἰσθάνεται ὅτι βασιζοῦνται εἰς τὸν λόγον του καὶ εἰς τὴν κρίσιν του καὶ οὕτω συνειθίζει νὰ βασιζοῦνται καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ νὰ γίνεται ἀνεξάρτητος τὸ φρόνημα καὶ φανερολόγος. Ἐτι δὲ οἰκοδομεῖ ἰδιοσυκρᾶσιαν δραστηρίαν διὰ τῆς ἐναλλαγῆς τῆς διανοητικῆς ἐργασίας μετὰ τῆς σωματικῆς κινήσεως. Σθένος, ψυχραιμία, αὐτοκράτησις, αὐτοπεποιθήσις, φιλαλήθεια, ἀλληλευλάβεια. Αὐτὰ κρίνει ἡ ἀγγλικὴ ἀγωγή τὰ οὐσιώδη καὶ τ' ἀπαραίτητα. Τὰ ἄλλα τ' ἀφίνει νὰ κανονισθῶσιν ἀναλόγως τῆς ἰδιοφυίας. Τὸ ἔργον

τοῦ Ἀγγλοῦ παιδαγωγοῦ εἶνε διττόν· 1) ἐρευνᾷ τίς ἡ ἰδιοφυΐα τοῦ παιδὸς καὶ πῶς δέον ἔσται ἀναπτυχθῆ ἑπιφελῶς. 2) λαμβάνει ὑπ' ὄψιν μόνον τὰ εὐγενέστερα στοιχεῖα τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ καὶ συμμαχεῖ μετ' αὐτῶν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του. Ἐν τοῖς Σχολείοις ἡ πειθαρχία ὀργανίζεται αὐτονόμως ὑπ' αὐτῶν τῶν μαθητῶν. Οἱ πρεσβύτεροι καὶ συνετώτεροι πέντε ἢ ἕξ διορίζονται ἡγέται καὶ ἀναλαμβάνουσιν ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἀνὰ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα παῖδες τίθενται ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν ἐνὸς διδασκάλου μεθ' οὗ συνοικοῦσιν ὡς μετὰ πατρός. Αὐτὸς εἶνε ὁ ὀδηγὸς τῶν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ, διανοητικῇ ἠθικῇ καὶ βιωτικῇ· καὶ ὄχι μόνον δὲ τοὺς κηδεμονεύει καὶ τοὺς διδάσκει ἀλλὰ καὶ παίζει μετ' αὐτῶν. Καλλιεργεῖ ἐπιμελῶς τὴν τέχνην νὰ γίνεταί σεβαστὸς ἄμα καὶ ἀγαπητὸς. Ἄν δὲν καταστῆ τοιοῦτος, κηρύσσεται ἀναρμόδιος. Καὶ ὅταν ἀκόρη ὁ μαθητὴς εἶνε ἀπρόσεκτος, πταίστης θεωρεῖται ὁ διδάσκαλος ἀναγνωρίζων τοῦτο καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Μέχρι τῶν μέσων τοῦ λήξαντος αἰῶνος μόνον εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν καὶ, ἐννοεῖται, εἰς τὴν πλουτοκρατίαν ἦσαν προσिताὶ αἱ ἐκπαιδευτικαὶ μέθοδοι. Ἦσαν αἱ ἐννέα Μεγάλαι καλούμεναι δημόσιαι Σχολαὶ ὧν ἀναφέρω ὡς τυπικωτέρας τὴν ἐν Ηαιτωῶν ἔνθα ἐξεπαιδεύθη ὁ Βύρων καὶ τὴν ἐν Ἐτοίῃ ἦτις καίπερ δαπανηροτάτη εἶνε τόσῳ ἐπιζήτητος ὥστε ὁ θέλων νὰ ἐγγραφῆ πρέπει νὰ εὕρῃ σειρὰν πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ πολλῶν ὁ πατὴρ σπεύδει νὰ ἐγγράψῃ τὸν υἱὸν του ὑπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως του. Ἀπὸ τοῦ 1862 ἰδρύθησαν καὶ ἄλλαι Σχολαὶ ὡς ἡ ἐν Marlborough, σκοποῦσα νὰ συνδυάσῃ οικονομικὸν βίον μετὰ πάντα τὰ πλεονεκτήματα τῶν ἐννέα Σχολῶν. Ἡ τοποθεσία πασῶν τῶν σχολῶν τούτων εἶνε γραφικωτάτη. Ἐν μέσῳ εὐθαλῶν λειμῶνων ἀχανοῦς ἐκτάσεως, παρὰ φαιδρὰς πολίχνας, περιβαλλόμενα ὑπὸ ἀλσῶν καὶ λόφων καὶ ρυάκων, μακρὰν τῆς τύρβης τῶν πόλεων ὑψοῦνται σθεναρά, γελόεντα, ὑπερήφανα τὰ κτίρια ταῦτα—κοιτίδες κυβερνητῶν καὶ ἀνάκτων. Τὸ ἄξιον ἐρεῦνης εἶνε· τί θὰ προκύψῃ ἐκ τοῦ ὀλοῦν γινομένου σάλου. Ἡ δημοσία γνώμη φαίνεται τείνουσα νὰ πεισθῆ ὅτι ἡ ὄλη παιδεία δέον νὰ ὀργανωθῆ ὑπὸ ἐνιαίου τι πρόγραμμα.

Μισρὰ πράγματα ἀπαρτίζουσι τὴν ἐντέλειαν, ἀλλ' ἡ ἐντέλεια δὲν εἶνε μικρὸν πρᾶγμα. — Μιχαὴλ Ἀγγελος.

Ἡ ψυχὴ ἀξάνει ἀτενίζουσα εἰς τὸ φῶς. — Γ. Μέρειθ.

Τὸ μόνον φάρμακον κατὰ τῶν δυστυχιῶν, τῶν δεινοπαθημάτων, τοῦ ἐγκλήματος καὶ πάντων τῶν ἔλλων κακῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶνε ἡ σύνεσις. — Χάξλεν.

Σήμερις εἶνε ἡ ὄψις τὸ δυνατόν ἐπιφελέστερα διὰ πάντας χρησιμοποίησις τοῦ ἀναποδράστου. — Ρῶσκιν.

Ὅδδεις εἶνε πλούσιος τοῦ ὀποίου ἡ ψυχὴ δὲν εἶνε πλουσία, καὶ ὀδδεις εἶνε πτωχὸς τοῦ ὀποίου ἡ ψυχὴ δὲν εἶνε πτωχή. — Ἰω. Χρυλόστομος.

Ὅστις γνωρίζει ἑαυτὸν ἀρέχεται τοὺς ἄλλους. — Α. Κέλψ.

Μόνον οἱ ἐντελεῖς τῆς ψυχῆς εἶνε ἀσεβεῖς. Οἱ μεγαθύμοι εἶνε ἐδλαβεῖς. — Ησαϊάδ.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ.

Σπεύδω νὰ δηλώσω ὅτι ὁ ἀνωθι τίτλος εἶνε τεχνικὸς ὄρος, προσωρινῆς χρήσεως ἴσως, μέχρι οὗ εὐρεθῆ ἡ κατάλληλος λέξις ἡ ἱκανὴ νὰ ἐκφράσῃ τὸ πρᾶγμα. Ἡ κοινωνιολογικὴ χρῆσις τῆς λέξεως ὑποθέτει τὸν ἑλληνισμόν ὄχι ὡς τὸ ὄνομα τοῦ ἑλλ. ἔθνους, ἀλλὰ ὡς στοιχεῖον χαρακτηρίζον ἕνα βαθμὸν ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως. Ἐπειδὴ ὑποτίθεται ὅτι πρῶτος ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἀνταπεκρίθη πρὸς τὴν ἐννοίαν τοῦ βαθμοῦ τούτου, ἡ λέξις ἑλληνισμὸς ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τῶν κοινωνιολόγων. Ἀνάλυσιν τῶν στοιχείων ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ἔκαμεν ἐσχάτως μετὰ θαυμαστὴν εὐγλωττίαν ὁ καθηγητὴς Butler, ἀγορεύων ὡς πρόεδρος Συλλόγου τινος παιδαγωγῶν. Ἐκ τῆς ἀγορεύσεως ταύτης ἀποκομίζει τις ζωηρὰν εἰκόνα τοῦ γνησίου Ἑλληνος, ὄντος τὸ ὀποῖον ἀνῆκει εἰς ὑπέρτερον τι ἐπίπεδον ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως, πρὸς ὃ δέον νὰ τείνῃ πᾶσα ἀνθρωπίνη προσπάθεια, ἄσχετον, ἐννοεῖται, πρὸς οἰανδήποτε ἑθνολογικὴν ἐκδοχὴν. Ὁ κ. Butler θέτει ἐπιστημονικώτατα τὰς βάσεις τοῦ ἑλληνισμοῦ τούτου. Χαρακτηριστικὸν τοῦ κύριον, λέγει, εἶνε ἡ φιλομάθεια οὐδέποτε ἢ φιλοκέρδεια. Ὁ γνήσιος Ἑλληὴν ἀγαπᾷ τὴν οικονομικὴν ἀνεξαρτησίαν οὐδέποτε ὄμως ὡς σκοπὸν ἀλλὰ ὡς μαθήσεως μέσον. Ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ βλέπει ἕνα ὑψηλὸν σκοπὸν, τὸν ὀποῖον τὰ πάντα ὀφείλουσι νὰ ἐξυπηρετήσουσι. Ὅχι ἡ ἀπόκτησις πλούτου ἀλλὰ ἡ οἰκοδομὴ χαρακτήρος ἐνδιαφέρει τὸν ἑλληνικῶς σκεπτόμενον. Γὰρ δύο γνωρίσματα αὐτοῦ εἶνε ἀβρότης καὶ ἀπλότης. Ὁ Ἑλληὴν εἶνε λιτὸς ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀτομικὰς χρεῖας τοῦ ἀλλ' ἐλευθεριώτατος ὅσον ἀφορᾷ τὰς χρεῖας τοῦ συνόλου. Θεωρεῖ ἀπῆνθρωπον καὶ χυδαῖον νὰ δαπανῇ χρήματα εἰς ἀτομικὰς ὀρέξεις ἀλλ' εἶνε ἀφειδῆς προκειμένου περὶ τῆς καθολικῆς λαμπηδόνης. Ὁ Παρθενὸν εἶνε ἐνσωμάτωσις τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ ἑλληνικὴ φύσις μυσάττεται τὸν σύμφερουτολογικὸν ὑπολογισμόν διότι μετρά τὰ πάντα ἐκ τῆς ἀπόψεως τοῦ ἰδανικοῦ. Θεωρεῖ ὡς σπατάλην πολυτίμου χρόνου πᾶσαν ἐργασίαν ἀφορώσαν κυρίως εἰς ἀπόκτησιν χρημάτων. Παραγωγικὴν ἐργασίαν θεωρεῖ μόνον τὴν ἀφορώσαν εἰς ἀπόκτησιν μαθήσεως καὶ σοφίας. Ἡ σχολή, τουτέστιν ἡ ὑπὸ τῆς ἀσχολίας ἀνάπαυλα, εἶνε ἡ ἀληθὴς ἐργασία διότι ἀνοίγει τὴν πύλην τῆς Φιλοσοφίας. Ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Ἑλληνος ἡ Φιλοσοφία εἶνε ἀδελφὴ τῆς Φιλίας. Οἱ νόμοι τῆς Φιλίας εἶνε ἱεροὶ ὡς αἱ θεμελιώδεις ἀρχαὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας. Ἡ ἀληθὴς φιλία προάγει τὴν αὐτοσυνείδησιν. Τὸ χαρακτηριστικὸν φρόνημα τοῦ Ἑλληνος εἶνε ὅτι "οὐκ ἐπ' ἀρτῷ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος" καὶ ὅτι τὸ μεγαλεῖον ἐνὸς ἀνθρώπου ἢ ἐνὸς ἔθνους εὐρηται βαθύτερον οἰασθήποτε ἐμπορικῆς εὐεξίας, ἐρειδόμενον ἐπὶ ἠθικῆς βάσεως.

ΕΡΕΥΝΗΜΑΤΑ.

ΝΕΝΙΚΗΚΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ.

Ἐρευνηταὶ τινὲς ἀναγνωρίζουσι τρεῖς μόνους ἀληθῶς μεγάλους ἀνδρας ἐν τῇ πολιτικῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀνθρωπότητος· τὸν Τιμολέοντα, τὸν Ἀλφρέδον τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸν Οὐάσουκτώνα. Ὅντως καὶ ἀπλή μνεία τῶν τριῶν τούτων ὀνομάτων φαίνεται ὡσεὶ διὰ μαγείας ἦγειρε τρία ὀλόκληρα σύμπαντα. Καὶ τοὺς τρεῖς χαρακτηρίζει ὁ αὐτὸς ἔρος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ αὐτὴ ἀφιλαυτία. Καὶ οἱ τρεῖς ὑπῆρξαν δημιουργοὶ ἐλευθέρων λαῶν· τὸ μεγαλεῖον τῶν ἐπομένων εἶνε ἀναμφισβήτητον. Ἡ Ἀγγλία πανδημῶς ἐώρτασε κατ' αὐτὰς τὴν χιλιετηρίδα τοῦ Ἀλφρέδου, ἀποθανόντος τὴν 27 Ὀκτωβρίου 901. Οἷα χιλιετηρίς! Οἷα ἐθνικὴ σταδιοδρομία δέκα ὄλων αἰῶνων ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλφρέδου μέχρι τοῦ θανάτου τῆς Βικτωρίας! Σειρὰ μεγαλουργῶν γενεῶν, ἔνδοξος ἐν πάσῃ σφαίρᾳ τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως. Ὁ περὶ ὑπάρξεως ἡγῶν ὃν διεξήγαγε τόσῳ νικηφόρως ἡ Ἀγγλία ἔσται ἔσαει ἀλησμόνητος ἀφήγησις. Τί θὰ συνέβαινεν εἰάν ἀντὶ τοῦ Ἀλφρέδου ἐβασίλευεν ἀνίκανός τις, φιλήδονος, φίλαντος καὶ ἀφιλόπατρις μετριότης οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ. Ἄλλ' ὁ Ἀλφρέδος εἶχε πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ κινδύνου καὶ τοῦ κατορθωθέντος θριάμβου. Ἔσωσε τὴν Ἀγγλίαν διὰ τῆς μεγαλονοίας, τῆς μετριοφροσύνης του καὶ τῆς αὐταπαρνήσεώς του. Τὴν νίκην του κατὰ τῶν Δανῶν ἠρμήνευσεν ὡς θρίαμβον τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τοῦ παγανισμοῦ. Ἀνευρέθη καὶ κειμήλιον ἀνήκον εἰς αὐτὸν καὶ κατασκευασθὲν κατὰ παραγγελίαν του τὸ ὅποιον συμβολίζει τὴν ἔννοιαν ταύτην καὶ συνάμα μαρτυρεῖ περὶ τῆς χρυσοουργικῆς καὶ μιλτουργικῆς τέχνης ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸν 9 αἰῶνα. Τὸ περιώνυμον τοῦτο κειμήλιον τοῦ Ἀλφρέδου σώζεται ἐν τῷ ἄσμολεῖφ Μουσεῖφ τῆς Ὁξφόρδης.

ΣΦΙΤΜΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ.

Εὐαρέστως ἠκούσθη πρό τινος ἢ ἐν Ἀθήναις σύστασις Ἐταιρίας πρὸς προστασίαν τῶν ζώων, καὶ τὸ σημεῖον δέον νὰ θεωρηθῆ ἐνθαρρυντικόν. Δὲν δύναται τις νὰ περιμένῃ διὰ μιᾶς πολλὰ ἀπὸ τοῦ ἰδρυθέντος σώματος ἰδίως καθ' ὅσον ἡ τελεσφορότης τῶν τοιούτων θεσμῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς γενναιοδωρίας ἰδιωτῶν ἱκανῶν νὰ ἐκτιμῆσωσι τὸ μέγεθος τῆς ἀνάγκης ἣτις ὑπαγορεύει τὴν ἰδρυσίν των. Ἐντούτοις, διδομένου ὅτι ἢ περὶ τῶν ζώων μέριμνα κοινωρίας τινος εἶνε σφυγμὸς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ τῆς, τὸ γεγονὸς τῆς ἰδρύσεως, ὡς τεκμήριον βελτιουμένων ἠθῶν εἶνε ἀξιοσημείωτον. Ἡ σκληρότης πρὸς τὰ ζῶα εἶνε κακὸν σύμπτωμα καὶ ὅπουδῆποτε ἐμφανίζεται δέον νὰ κινή εἰς σκέψεις περὶ τῆς ἐθνικῆς ἠθικῆς. Ἐφ'

ὅσον οἰκοτροφοῦμεν καὶ καθυποτάσσομεν ζῶα βεβαίως θὰ ἔχωμεν ἐξουσίαν ζωῆς καὶ θανάτου ἐπ' αὐτῶν· ἐν πολλαῖς δὲ περιπτώσεσιν εἶνε εὐσπλαγχνικώτερον νὰ τὰ φονεύομεν παρὰ νὰ τ' ἀφίνωμεν ζῶντα. Ἡ μὲν φύσις εἶνε δαψιλῶς γόνιμος ἢ δὲ κοινωρία ἔχει οὕτω καταστρέφει τὴν ἰσορροπίαν τῆς ζωῆς ὥστε τὰ ὑπεράριθμα ζῶα καθίστανται ἐπιβλαβῆ. Ὁ ἀνθρωπισμὸς ὁμῶς ἀπαιτεῖ ἵνα καὶ ὁ θάνατος γίνεταί εὐσπλαγχνικῶς. Διὰ τοῦτο ἐν Εὐρώπῃ ὑπάρχουσιν αἱ λεγόμεναι αἶθουσαι λίθης ἐν αἷς τὸ φονευτέον ζῶον ἀπλούστατα ναρκούται καὶ ἐκπνέει μηδὲν αἰσθανόμενος. Ἀδέσποτοι κύνες συλλέγονται κατὰ χιλιάδας ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Λονδίνου ἀπὸ μηνὸς εἰς μῆνα, καὶ εἰάν μετὰ ὄρισμένον χρόνον δὲν ζητηθῶσι μεταφέρονται εἰς τὴν αἶθουσαν τῆς λίθης. Ἀληθῆς εὐθανασία.

ΒΑΒΙΣΜΟΣ.

Οὐκ ὀλίγον ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ πρόσφατος ἐξέπλωσις ἐν Ἀμερικῇ θρησκευματος ἔχοντος τὰς πηγὰς του εἰς τὸν 9 αἰῶνα καὶ περιπετείας χιλίων ἐτῶν. Ῥίζα αὐτοῦ εἶνε ὁ Μωαμεθανισμὸς ὃχι ὁ ὀρθόδοξος ἀλλ' ὁ διαμαρτυρόμενος, οὕτως εἰπεῖν, καὶ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα σιῦτ. Οἱ σιῦται δὲν ἀναγνωρίζουσι τοὺς τέσσαρας πρώτους καλίφας, τιμῶσι δὲ δώδεκα Ἰμάμηδες καὶ πιστεύουσιν ὅτι ὁ δωδέκατος ἀποχωρήσας τῷ 940 μ. Χ. εἰς Ζαβούλκαν τῆς Περσίας ζῆ ἀκόμη κεκρυμμένος καὶ ἀναμένων νὰ κληθῆ οὐρανόθεν ὅπως ἀναφανῆ καὶ ἐγκαινίση τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς. Τῷ 1844 ἀνεφάνη ὡς τοιαῦτος ὁ ἐκ Σιράζ Μιρζὰ Ἀλῆ Μωάμεθ καὶ ἐπιστεύθη ὑπὸ χιλιῶδων ἀλλὰ στιγματίζων τὴν βαρβαρότητα τῆς κυβερνήσεως τοῦ Σάχου καὶ τὴν διαφθορὰν τοῦ κλήρου ἀπεκηρύχθη ἐπισήμως χαρακτηρισθεὶς ὡς αἰρετικὸς, κατεδιώχθη δεινῶς καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Τὸ κήρυγμα ὁμῶς διεδόθη καθ' ὅλην τὴν Περσίαν καὶ μέγα εἶνε τὸ ἀναγραφόμενον πλῆθος τῶν μαρτύρων, ἐν οἷς ἡ ὠραία, εὐφυῆς καὶ εὐγενεὺς καταγωγῆς Κουρατ-ηλ-Αἶν, γοητευθεῖσα ὑπὸ τῶν ὑπὲρ χειραφετήσεως τῆς γυναικὸς διδασμάτων τοῦ Μιρζὰ Ἀλῆ, καὶ ἤδη τιμωμένη μεταξὺ τῶν δέκα ὀκτῶ "μεγάλων Ἠλίων" τῆς πίστεως. Ἡ διδασκαλία τοῦ Μιρζὰ συνοψίζεται εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος, εἰρήνης, ἀγάπης, ἐλευθερίας, ἐνότητος, προσευχῆς, νηφαλιότητος, ἀπλότητος καὶ καθαριότητος. Ὡς μόνον δόγμα πρεσβεύεται ὅτι "οὐδεμία θεία ἀποκάλυψις εἶνε τελικὴ ἀλλὰ δίδεται κατὰ λόγον τῆς δεκτικότητος εἰς ἣν ἐκάστοτε ἐξικνεῖται ἡ ἀνθρωπίνη πρόοδος." Ὁ Μιρζὰ οὐ τὸ ἦθος ἐκόσμου ἀυστηραὶ ἀρεταὶ καὶ ἀδιάσειστος ἀφοσίωσις εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἦτο γόνος εὐπατριδῶν, λίαν εὐπαίδευτος, σπουδαστῆς τῆς Φιλοσοφίας καὶ τοῦ ἡμετέρου εὐαγγελίου. Ἡ καλλονὴ του περιγράφεται ὡς ἑκτακτος καὶ ἡ ἀβρότης τῶν λόγων καὶ τρόπων του, γοητευούσα.

Μέγας αὐτοῦ ποντίφηξ ἦτοι Βάβ ὅπερ σημαίνει πύλην δι' ἧς μεταλαμπαδεύεται εἰς τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας ἡ χάρις τοῦ Ἰμάμη, ἀνεδείχθη ὁ Βεχὰ ἀποθανὼν ἐν Ἀκρα τῷ 1892 ἐν ἡλικίᾳ 77 ἐτῶν, ὁ υἱὸς δὲ τούτου Ἀββὰς εἶνε ἤδη ὁ ἀνεγνωρισμένος Βάβ. Ὁ βαβισμὸς ἀριθμεῖ ἐν ἑκατομμύριον ὀπαδῶν ὧν τὸ ἦθος χαρακτηρίζει, ὡς λέγεται, μεγάλη ἀβρότης καὶ ζωηρὸν αἰσθηματισμὸς. Τὸ θρησκευμα ἐκηρύχθη ἐν Σικάγῳ καὶ Νέα Ἰόρκῳ ἐν ἔτει 1893, εἰς χιλιάδας δὲ ἀνέρχονται οἱ ἐν πλείστασι πόλεσι τῆς μεγάλης Συμπολιτείας Ἀμερικανοὶ οἱ πιστεύοντες τὸν Ἀββάν ὡς ἐνσάρκωσιν τῆς Θεότητος καὶ προωρισμένον νὰ συνενώσῃ ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς μίαν πίστιν.

ΠΑΝΔΗΜΟΣ ΜΑΘΗΣΙΣ.

Μετὰ πάροδον αἰώνων ἡ Ὁξφόρδη καὶ ἡ Κανταβρυγία ἀνεμνήσθησαν τοῦ ἀρχικοῦ των προορισμοῦ ὅστις συνίστατο εἰς τὴν παροχὴν μαθήσεως εἰς πάντας τοὺς ἀπόρους φιλομαθεῖς, καὶ φιλοτιμούνται ἤδη ν' ἀνταποκριθῶσιν εἰς αὐτὸν ἐν βελτίονι κλίμακι. Ὁ ἀκαδημαϊκὸς βίος τῆς Ἀγγλίας εἶνε ἰδιαζόντως ἀξιερέυητος. Ἀποτελεῖ ἀναπαράστασιν ἐν σμικρῷ τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ σκοπεῖ—ἀντὶ ἀδράς δαπάνης—νὰ ἰσχυροποιήσῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ σπουδαστοῦ οὕτως ὥστε εἶναι ἔχρη ἐν ἑαυτῷ τὰ σπέρματα ν' ἀναφανῆ βραδύτερον ὡς μεγάλη προσωπικότης. Ἰδίως δὲ τοῦτο· νὰ μὴ φυσιωθῆ εἰς θριαμβεύσῃ νὰ μὴ μεμψιμοιρήσῃ μηδὲ ἀπογοητευθῆ εἰς ἀναγῆσιν. Ἡ Ὁξφόρδη ἰδίως θεωρεῖ ἔργον τῆς νὰ μορφώσῃ ἰθύνητορας λαῶν καὶ νὰ ἐγγυᾶται εἰς τὸ ἔθνος ἀνδρας αὐστηρῶν ἠθῶν, ἀρενωποῦ χαρακτήρος καὶ ἀδράς μαθήσεως. Εἶνε σημεῖον υγιείας ὅτι ἀμφότερα τὰ Πανεπιστήμια, ὑπὸ τὴν διακέντησιν ὁμάδος ἰσχυρῶν τινῶν θελήσεων ἰπεφάσισαν πρό τινος νὰ καταστῶσι καὶ κέντρα πανδήμου μαθήσεως. Βαθμηδὸν προέκυψε τὸ σύστημα τῆς λεγομένης Ἐπεκτάσεως (Extension), ὁργανισμὸς δηλαδὴ κέντρων πρὸς ἃ μεταβαίνουσιν ἑκατοντάδες καθηγητῶν προσελκύντων μυριάδας πάσης τάξεως εἰς ἀκρόασιν ἐρευνημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν ἀνωτάτην μάθησιν. Πλήθη ἤδη συρρέουσι καθ' ἕκαστον θέρος εἰς τὴν Ὁξφόρδην ὡς εἰς τὴν ἐστίαν τῶν ἀκαδημαϊκῶν γνώσεων. Τὸν παρελθόντα Αὐγουστον ὑπὲρ τοὺς χιλίους διέτριψαν ἐπὶ τινὰς ἑβδομάδας ἐνταῦθα προερχόμενοι ἀπὸ δεκατεσσάρων διαφόρων Ἐθνῶν τῆς Γῆς.

ΔΙΑΔΡΑΜΑ ΕΞ ΙΑΠΩΝΙΑΣ.

Πρὶν ἢ ἡ ἰαπωνικὴ κυβέρνησις ἀναπτύξῃ τὸν τόσῳ θαυμασθέντα ζῆλον τῆς ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ἰαπωνικοῦ ἔθνους, ἀγῶνες πολυετεῖς προηγήθησαν καὶ ἡ ἐξέγερσις τοῦ 1868 ἐπέβαλεν εἰς τὸν Ἀυτοκράτορα ὄρκον περὶ τηρήσεως πέντε θεμελιωδῶν ἀρχῶν προωρισμένων νὰ ἐμπνέωσι πᾶσαν

πρᾶξιν τῶν ἰαπωνικῶν Κυβερνήσεων τοῦ μέλλοντος. Ἡ πέμπτη τῶν ἀρχῶν τούτων ἔχει ὡς ἐξῆς: "Ἐρευνητέα καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς γνώσεως καὶ τῆς μαθήσεως ἐπὶ τῷ σκοπῷ διηνεκοῦς ἀνυψώσεως τοῦ ἰαπωνικοῦ χαρακτήρος." Ἡ κυβέρνησις εὐθὺς ὑστερον ἀπέστειλεν ἐρευνητὰς πανταχοῦ τῆς προσέτι δὲ ἐνέγραψε νέους ὡς σπουδαστὰς εἰς τὰ κυριώτερα ἐκπαιδευτήρια τοῦ κόσμου δημοσίᾳ δαπάνῃ. Συγχρόνως Εὐρωπαῖοι καὶ Ἀμερικανοὶ καθηγηταὶ προσεκλήθησαν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἵνα ἐκπαιδεύσωσι τὴν νεολαίαν ἐν παντὶ κλάδῳ. Σχολεῖα δὲ ἐπὶ τούτῳ ἰδρύθησαν καὶ ἐν ταῖς μικροτάταις πόλιναις. Κατὰ τὴν τελευταίαν στατιστικὴν ἔκθεσιν αἱ ἐγγραφαὶ μαθητῶν καὶ μαθητριῶν ὑπερβαίνουνσι τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια κατ' ἔτος. Κατὰ τὰ εἴκοσι τελευταῖα ἔτη πάντες οἱ κλάδοι τῶν γνώσεων προώδευσαν γιγαντιαίως ἐν Ἰαπωνίᾳ καὶ πάντες οἱ πληροῦντες δημοσίας θέσεις εἰσὶν ἄνδρες μεγίστης ἀρμοδιότητος. Περιδικὰ καὶ ἑφημερίδες πάσης εἰδικότητος ἰδρύθησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὄρκου καὶ ἔρευναι πάσης σφαίρας ἔσχον μεγάλην ἐπίδοσιν.

ΒΑΒΥΛΩΝΙΚΑΙ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀσιατικῶν ἐρευνῶν εἶνε ἀληθῶς ἀξιοθαύμαστα. Πρὸ δύο γενεῶν οὐδεὶς ἐπίστευεν ὅτι ὑπῆρχεν ὀλόκληρος φιλολογία τῶν ἀσιατικῶν λαῶν ἢ ὅτι εἶναι ὑπῆρχεν ἦτο ἀξία προσοχῆς. Σήμερον χάρις εἰς τὴν φιλοπολίαν τῶν ἐρευνητῶν ἔχομεν κόσμους ὅλους διανοητικῆς δράσεως πολὺ προγενεστέρους τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Αἱ ἀνακαλυφθεῖσαι βιβλιοθήκαι χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 24ου αἰῶνος. Προεξάρχοντες ἐν τῇ φιλολογικῇ κινήσει ἀναντιρρήτως εἶνε οἱ Χαλδαῖοι καὶ οἱ Βαβυλώνιοι. Ἐσχάτως τὸ βρετανικὸν Μουσεῖον ἐξέδωκε δύο τόμους σημαντικωτάτων βαβυλωνικῶν ἐπιγραφῶν ὧν ὁ εἰς περιλαμβάνει ἐπιμελέστατον καὶ ἐπιστημονικωτάτον λεξικόν, τῆς ἐποχῆς τοῦτο τοῦ Ἀρταξέρξου. Αἱ λέξεις εἶνε ταξινομημέναι ὄχι μόνον κατὰ ρίζας ὧν ἐκάστη συνοδεύεται ὑπὸ παραγῶγων καὶ πολλὰκις ὑπὸ ῥητῶν εἰκονιζόντων τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως, ἀλλὰ καὶ κατὰ θέματα ἐρεύνης οἷον γεωργικόν, καλλιτεχνικόν καὶ γλωσσικόν. Οὕτω μανθάνομεν ὅπως ἀπροσδοκῆτως ὅτι οἱ Βαβυλώνιοι καὶ οἱ Χαλδαῖοι ἦσαν καὶ σπουδασταὶ τῆς γλωσσικῆς ἐπιστήμης. Μία τῶν πινακίδων εἶνε ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς λέξεως θεός καὶ μέλλει ν' ἀποβῆ ἐξόχως ἐνδιαφέρουσα τοῖς ἐρευνηταῖς τῶν Γραφῶν. Προφανῶς ἡ Βαβυλωνία εἶχε πρῶτης δυνάμει κριτικούς καὶ φιλοσόφους αἱ δὲ σχολαὶ αὐτῶν ἀναμφιβόλως θὰ ἤσκησαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἐκεῖ ἐξορίστων Ἰσραηλιτῶν ὡς δεικνύεται ἐκ βαβυλωνικῶν ἐδαφίων ἀντιστοιχούντων ἐπὶ λέξει πρὸς ἐδάφια τῆς Γενέσεως.

ΑΙ ΠΗΓΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Ἐνδεδεχεῖς ἔρευναί γίνονται ἀδιακόπως καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ φθάσωμεν, πρὶν πολὺς παρέλθῃ χρόνος, εἰς ὠριμὸν τι συμπέρασμα περὶ τῶν πηγῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐκάστη ἀνακάλυψις τεθαμμένον τινος χειρογράφου χύνοντος φῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος διακεντᾷ τὸν ζῆλον τῶν ἐρευνητῶν. Ὁ πόθος τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε νὰ οὐσιοποιήσῃ τὰς μυχίας ἐλπίδας τῆς, τὰς τόσῳ ζωηρῶς ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς αἰῶνας ἀναπτεινωθείσας ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς ἐπαγγελίας, καὶ νὰ μορφώσῃ λελογισμένην πεποίθησιν περὶ τῶν ἀρχῶν αἰτίας τόσον ἰσχυρῶς ἐσαγήνευσαν τὸν κόσμον. Οἱ δύο πρῶτοι αἰῶνες δύνανται νὰ θεωρηθῶσι, λέγει ὁ ἐρευνητὴς Μήδ, ὡς τὸ τέρμα τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἀλλ' εἰσὶν ἐξόχως ἀξιοὶ ἐρεύνης οἱ διάφοροι ρύακες τῆς ἀρχαιότητος οἱ συμβαλόντες, πρὸς ἀποτελεσιν τοῦ ποταμοῦ τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ἡ Ἐπιστήμη βεβαίως ἤδη ἑλληνικὸν παρελθὸν πολλῶν χιλιετηρίδων. Οἱ Ἕλληνες τῆς κλασικῆς ἐποχῆς εἶχον λησμονήσει τὰς παναρχαίας θρησκευτικὰς παραδόσεις των, διότι παύσαντες νὰ τὰς ἐννοῶσιν ἐτροποποίησαν τὰς ἀντιλήψεις των κατὰ τὸν νοῦν τῆς ἐποχῆς των. Μόλαταῦτα οὐδέποτε ἔπαυσεν ὁ ρύαξ ῥέων. Ἀεννάως ἐπενήργει ἡ ἐντύπωσις ὅτι "τὸ χρηστῶς ζῆν εἶνε τὸ ὑπατον συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου" ὅτι "ὁ προσηλούμενος εἰς τὰ τοῦ κόσμου πλανᾶται" ὅτι "ὁ παρῶν βίος δὲν εἶνε ὁ μόνος." Οἱ πολλοὶ δὲν ἠσπάζοντο καὶ δὲν ἐννόουν ταῦτα ἀλλ' ἐν τούτοις οὐδέποτε ἔλειψαν οἱ Φερεκῦδαι, οἱ Ἀναξίμανδροι, οἱ Πυθαγόραι, ἐρευνηταὶ καὶ ἐρμηνεῖς καὶ συνήγοροι τῶν αἰωνίων νόμων πρὸς οὓς εἶνε ἀπαραίτητον νὰ ρυθμίσωμεν τὸν βίον μας ἵνα διαφύγωμεν δεινὰς βραδύτερον δυσχερείας. Ἡ ἐπιρροή τῶν τοιούτων ἀνδρῶν ἀπέβη κολοσσαία ὑπὲρ τοῦ θριάμβου τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς ὕλης. Ὁ Σωκράτης ἐνεφανίσθη καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν ἦτο ἀνάγκη ν' ἀναζήσῃ ἡ ἐπιρροή αὐτῆ καὶ νὰ ἐπεκταθῇ μεταγομένη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ὑπὸ ἄλλας συνθήκας ἐν τῷ μεταξύ ἕτεροι ρύακες, ὡς ὁ αἰγυπτιακός, ἀπὸ μακρῶν αἰῶνων ἔσυρον ἑαυτοὺς βραδέως διευθυνόμενοι εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. Παραδόσεις πανάρχαιαι καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς ἀλλαχοῦ, περὶ ὑπάρξεως "ἐπιστήμης τινος τῆς ψυχῆς" ἐφυλάσσοντο ἐπιμελῶς, αἱ δὲ λειτουργοῦσαι καὶ ἐκεῖ στοαὶ ἔτεινον ἀδιακόπως νὰ μορφώσωσι τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ χρηστῶς ζῆν. Πλὴν ἡ χριστιανικὴ σοφία δὲν τελειοῦται ὡς ἀπλή ἐντύπωσις ἀλλ' ἐκπροσωπεῖ ἀπόδειξιν ὅτι τὸ χρηστῶς ζῆν εἶνε ὑπερτάτης σημασίας. Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ εἶχον ζωηρὰν τὴν ἀπόδειξιν ταύτην ἐνώπιόν των καὶ ἡ ἀποστολή τῆς γενεᾶς μας εἶνε νὰ ἐργασθῇ ὥστε ἡ ἀπόδειξις ἐκείνη ν' ἀναζήσῃ, ἐξαπλωθῇ καὶ κυρώσῃ σύστημα βίου βασιζόμενον ἐπὶ τῆς ἀληθείας.

ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ ΣΤΙΛΜΑΝ ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ.

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ Στίλμαν ἐπὶ μακρὸν θὰ κατέχη περίοπτον θέσιν εἰς τὰ ἑλληνικὰ χρονικά μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν οἵτινες ἐπέδρασαν εἰς τὰς τύχας τοῦ Γένους. Ὁ μακρὸς καὶ πολύπλαγκτος βίος του συμπύπτει μὲ τὰ μεγαλήτερα κινήματα ἅτινα μετεμόρφωσαν τὴν νεωτέραν Εὐρώπην, καὶ σχεδὸν δὲν ὑπάρχει σημαντικὸν συμβᾶν εἰς τὰ βᾶθη τοῦ ὁποίου δὲν ἀνευρίσκομεν τὴν δρᾶσιν τοῦ Στίλμαν. Ἡ ἀφήγησις τῶν ἀπομνημονευμάτων του δημοσιευθέντων ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του εἶνε ἐξόχως ἐνδιαφέρουσα διὰ πάντα ἐνδιαφερόμενον περὶ τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνεξίξεως τῆς συγχρόνου ἱστορίας, ἰδίως δὲ διὰ τοὺς Ἕλληνας πρὸς οὓς ὁ Στίλμαν παρέσχευ ἀναμφισβητήτους ἐκδουλεύσεις. Τὸ μέγιστον μέρος τοῦ δευτέρου τόμου περιστρέφεται εἰς ἑλληνικὰς ὑποθέσεις. Αἱ σελίδες αὐταὶ ἀποκαλύπτουσιν ἄνδρα ὑπέροχον, εἰλικρινῆ δὲ καὶ νοήμονα φίλον τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐκφέρει πολλάκις κρίσεις αὐστηρὰς αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ προσδίδει εἰς αὐτὰς ἀξίαν. Εἶνε παιδαριῶδες νὰ ἐκτιμῶμεν μόνον τοὺς φίλους ἐκείνους οἵτινες τυφλόπτουν εἰς τὰς ἀτελείας μας, καὶ δὲν φροντίζουν εἰμὴ πῶς νὰ ἐξάρωσι τὰς ἀρετάς μας ἰδίον μεγάλης ψυχῆς δὲν εἶνε ν' ἀρέσκειται εἰς ἐπαίνους ἀλλὰ νὰ λαμβάνῃ ἐπικρίσεις ὑπὸ σημείωσιν ἐπὶ σκοπῷ αὐτοδιορθώσεως. Καὶ ἐὰν τοῦτο εἶνε ἀληθὲς προκειμένου περὶ κρίσεων ἐχθροῦ πόσῳ μᾶλλον προκειμένου περὶ κρίσεων φίλου ὑποστάντος δεινὰς δοκιμασίας ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἡμετέρου συμφέροντος. Εἶνε πρόδηλον λοιπὸν ὅτι ἡ περὶ ἡμῶν γνώμη τοῦ Στίλμαν ἔχει ἀξίαν τὴν ὁποίαν ὁ ἑλληνικὸς Τύπος, ἐλπίζω, δὲν θ' ἀντιπαρέλθῃ ἀνεξερεύνητον. "Οἱ Ἕλληνες, λέγει ὁ Στίλμαν μετὰ πικροῦ παραπόνου, μὲ ἀπηνήθησαν σχεδὸν ἅπαντες ὅταν ἀνεκάλυψαν ὅτι δὲν εἶμαι φίλος μόνον αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων λαῶν τοῦ Αἴμου. Ἰδίως μετὰ τὸ ρεῦμα τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὅπερ ἐδημιούργησα διὰ τῶν στηλῶν τοῦ Γάιμς καθ' ὅλον τὸν κύσμον ὑπὲρ τῶν Μαυροβουνίων ἀπόλεσα πύσας τὰς ἑλληνικὰς φιλίας μου καὶ μόνος ἐκ τῶν ἐπιφανῶν Ἑλλήνων ὁ Τρικούπης διετέλεσε μέχρι τοῦ θανάτου του ἐκτιμητῆς καὶ φίλος μου" (σελ. 572). Δὲν ἀφορῶσι τὸν παρόντα σκοπὸν μου αἱ ζωηρόταται σελίδες ἐν αἷς ἐκτίθενται μετὰ σπανίας γλαφυρότητος καὶ δυνάμεως τὰ ἐπεισόδια τῆς ἑλληνικῆς πολιτικῆς τῶν ὁποίων ὁ Στίλμαν μετέσχευ, ἄλλως θὰ διέτριβον εἰς ἀφηγήσεις οἷα ἡ ὑπ' αὐτοῦ περιγραφή τῆς δράσεως τοῦ Τρικούπη ὡς σώσαντος τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τουρκικῆς κατοχῆς τῷ 1885, καὶ κατορθώσαντος τοῦτο κυρίως τῇ βοήθειᾳ αὐτοῦ τοῦ Στίλμαν ὅστις τόσῳ κατεπονήθη ἐργασθεῖς νὰ προλάβῃ τὴν ἐπικειμένην προχώρησιν τοῦ Ἐγμοῦπ πασᾶ εἰς τὰς Ἀθήνας ὥστε ὁ κάματος τοῦ ἐπέ-

φερε νευρικήν υπέρτασιν ἐξ ἧς ἔπαθε δεινῶς ἐπὶ μῆνας (672) ἢ θὰ διέτριβον ἐπὶ τῆς διδακτικωτάτης συγκρίσεως ἣν κάμνει ἐν σελίδι 658 μεταξύ τοῦ πολεμικοῦ πυρετοῦ τοῦ 1881 καὶ τοῦ 1897. "Μία ἡττα ἐν ἔτει 1881 θὰ ἦτο μάθημα ἀπείρους σωτηριωδέστερον τοῦ ἐκ τῆς ἡττης τοῦ 1897 πολὺ ἄργα ἐπελθόντος." Ἄλλ' ἐνταῦθα μ' ἐνδιαφέρουσι μόνον αἱ βραχεῖαι δίκην ἐπιλόγου παρατηρήσεις τοῦ ἀνδρὸς ἐν σελίδι 731 αἰτίνας ἀποτελοῦν κατ' οὐσίαν παραίνεσιν πρὸς τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος καὶ γίνονται ἐκ συμπαραβολῆς τῶν περὶ μέλλοντος ἐλπίδων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν τῆς Ἰταλίας. Ὡς γνωστόν ὁ Στίλμαν διετέλεσεν ἀνταποκριτὴς τοῦ Λονδινεῖου Γάιμς ἐν τε ταῖς Ἀθήναις καὶ ἐν τῇ Ρώμῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη σπουδᾶσας ἀμφοτέρως τὰς χώρας ὄχι μόνον μετ' ἀγάπης ἀλλὰ καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ συμπαραβολὴ διπλασιάζει τὴν ἀξίαν τῆς περὶ Ἑλλάδος γνώμης του διότι φέρει εἰς ἀντιπαράστασιν τὸ εἶδος τοῦ κινδύνου ὃν διατρέχει ἡ Ἑλλὰς πρὸς τὸ εἶδος τοῦ κινδύνου ὃν διατρέχει ἡ Ἰταλία. Ὁ κίνδυνος τῆς μὲν, λέγει, εἶνε ἀστυκὸς καὶ οἰκονομικὸς, ὁ κίνδυνος τῆς δὲ εἶνε ἠθικὸς. Μεταξὺ τῶν αἰτίων τὰ ὁποῖα ἐκόλυσαν τὴν ἀληθῆ πρόοδον ἐν Ἑλλάδι, κυριώτατον ὁ Στίλμαν ἀνευρίσκει τὴν ἀκατανίκητον ἀποστροφὴν τοῦ Ἑλληνοῦ πρὸς πᾶν εἶδος πειθαρχίας καὶ πρὸς πᾶσαν, χάριν τοῦ συνόλου, αὐτοθυσίαν. Ἀποδίδει τὴν ἀποστροφὴν ταύτην ἐν μέρει εἰς τὴν ἀδικαιολόγητον οἴησιν ἐξ ἧς πάσχει ἡ νεοελληνικὴ φύσις ὑπνωτισθεῖσα μὲ φαντασίας περὶ ἐλληνικῆς ὑπεροχῆς ἀναγομένης ὄχι εἰς τὸ παρὸν ἀλλ' εἰς τὸ "ἀποθανὸν καὶ λησμοιημένον παρελθόν." Ἐντεῦθεν, λέγει, ἡ ἀκατανίκητος ἀνυποταξία τοῦ Ἑλληνοῦ πλανωμένου ὑπὸ τῆς αὐταπάτης ὅτι ἡ εὐδοκίμησις αὐτοῦ εἶνε τι αὐτόματον μὴ ἀπαιτοῦν μόχθους, θυσίας καί, πρὸ πάντων, πειθαρχίαν καὶ ὑποταγὴν. Ἡ ἀβάσιμος αὐτοπεποιθήσις τῶν Ἑλλήνων ὑπῆρξε πάντοτε ἡ πηγὴ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ἀνισχυρότητος καὶ ὁ λόγος δι' ὃν ἡ Ἑλλὰς ἔμεινε ἀλγεινῶς ὑπίσω ἄλλων βαλκανικῶν φυλῶν αἰτίνας καταβάλλουσιν ἐρρωμένας προσπάθειας νὰ ἐπιζήσωσιν ὡς ὀργανικαὶ ὀλομέλεια. Ὁ κίνδυνος τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς συνίσταται, κατὰ τὸν Στίλμαν, εἰς ἐλλειψίν αὐτοδημιουργικοῦ ταλάντου καὶ αἱ ὀλίγαι περὶ τοῦ ἐναντίου ἐνδείξεις δὲν εἶνε ἱκαναὶ ν' ἀποσοβήσωσι τὸν κίνδυνον. Ἀναμφιβόλως ὁ ὑποδεικνυόμενος κίνδυνος εἶνε πραγματικὸς καὶ σοβαρὸς ἀλλὰ δὲν ἔπεται ὅτι πᾶσα ἐλπίς ἀποσοβήσεως αὐτοῦ ἔξελιπε, ἐνόσω ὑπάρχει καιρὸς νὰ μεταβληθῇ ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι. Ἡ "ἀκατανίκητος ἀνυποταξία" δὲν εἶνε κακὸν σύμπτωμα εἰάν σημαίνῃ ἔρωτα πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀπόκρουσιν πάσης δεσποτικῆς ἀθαιρεσίας, ἀλλὰ κακὸν βεβαίως σύμπτωμα εἶνε εἰάν σημαίνῃ ἄρνησιν τῆς αὐθεντίας καὶ μεγαλειότητος τῶν αἰώνιων ἠθικῶν ἀρχῶν, εἰάν σημαίνῃ ἰδιότροπον καὶ κακεντρεχῆ

ἀντίστασιν κατὰ τῶν μεθόδων τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ αἰτίνας ἀπαραιτήτως ἀπαιτοῦσι σύμπραξιν καὶ συμμόρφωσιν ἔστω καὶ μεθυσίαν ἀτομικῶν ἀξιώσεων. Εἶνε λίαν οὐσιώδες νὰ γίνεταί ἡ διάκρισις αὕτη διότι ἐφ' ὅσον ἡ ἐλληνικὴ ἀνυποταξία εἶνε τοῦ κακοῦ εἶδους, εἶνε ἐπίναγκες νὰ κατανικηθῇ ἐκ παντὸς τρόπου ὄσω "ἀκατανίκητος" καὶ ἂν φαίνεται. Ἐφ' ὅσον ὅμως πρόκειται περὶ τῆς ἀνυποταξίας ἐκείνης ἦτις εἶνε ἀρετῆ, θὰ ἦτο σφάλμα ν' ἀποθαρρυνθῶμεν ἀντὶ νὰ ἐμφυχώσωμεν τὰς προσπάθειάς μας πρὸς χρησιμοποίησιν τοιαύτης πολυτίμου ἀρετῆς, διότι ἐπὶ τέλους ἡ ἐλευθερία εἶνε τι ὑπέρτερον πάσης ἐμπορικῆς ἀνθηρότητος καὶ ἡ αὐτοδιοικήσις κρείστων τῆς κρατίστης τῶν ἑτεροδιοικήσεων. Ἄλλ' εἶνε, ἐννοεῖται, ἀναμφισβήτητον ὅτι ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ὀλοσχερῆς ὑποταγὴ τοῦ ἀτόμου εἰς κοινὸν τινα σκοπὸν εἶνε ὄρος τῶν ὧν οὐκ ἄνευ καὶ τοῦτο εἶνε ἀρχὴ ἦτις πανταχοῦ ὅπου γίνεταί πρόοδος, ἐντυπῶνται ἰσχυρῶς εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν. Καὶ προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνέσεως θυσία ἀποβαίνει ἀνεκτὴ χάριν κοινῶν σκοποῦ ἀφορῶντος εἰς τὸν θρίαμβον τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν. Τοῦτου δοθέντος, ἀληθεύοντος δὲ ὅτι ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἀκόμη καλὸν αἷμα διατί, ἀδρανοῦντες, νὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς ἄλλας φυλὰς νὰ μᾶς ὑπερακοντίσωσιν ὑπὸ ἀστυκὴν καὶ οἰκονομικὴν ἐποψίν; Ἴί κωλύει ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ τρέχωμεν καὶ ἡμεῖς ὅπως τρέχουν αὐταί; Ἀφοῦ θέλομεν νὰ μὴ μείνωμεν ἀλγεινῶς ὑπίσω διατί ἀδρανοῦμεν; Ἐὰν προώρισται ν' ἀποβῶμεν εὐεργετικὴ δύναμις εἰς τί θὰ μᾶς ὠφελήσῃ, κατὰ τί θὰ προωγῶν τὴν οἰκονομικὴν καὶ ἐμπορικὴν εὐεξίαν τοῦ ἔθνους οἰαδίποτε "οἴησις" ἢ ὑπερηφάνεια ἐπὶ τῇ "ἀρχαία δόξῃ." Βεβαίως οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ὑπονομεύσῃ τὴν ὑπαρξίν ἡμῶν εἶνε ἱκανή. Ἀλλὰ, εἰάν οἱ Ἕλληνες, λέγει ὁ Στίλμαν, κινδυνεύουσι λόγῳ ἀστυκῆς καὶ οἰκονομικῆς παρακμῆς, ἀναμφιβόλως ὅμως λόγῳ οἰκογενειακῆς ἠθικῆς, ἐσώθησαν. Ἡ ἀγνότης τῆς ἐλληνικῆς ἐστίας εἶνε τι πάγκαλον καὶ ὑπῆρξε μέγα ἐθνικὸν στήρυγμα. Ἐάντις πάλιν συμβαίνει ἐν Ἰταλίᾳ. Ταύτης ὁ κίνδυνος εἶνε ἠθικὸς καὶ τὴν εὐθύνην τὴν φέρει ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία ἀπειλοῦσα νὰ ὑπονομεύσῃ μετὰ τοῦ Κράτους καὶ τὴν ἀγνότητα τοῦ λαοῦ. Ἐν συνόψει τὸ συμπέρασμα τοῦ Στίλμαν δύναται νὰ διατυπωθῇ ὡς ἑξῆς. Ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἑλλὰς κινδυνεύουσιν ὡς ἔθνη. Τῆς Ἰταλίας ὁ κίνδυνος προέρχεται ἐκ τῶν ἱερέων τῆς, τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν πολιτευομένων τῆς. Τὸ πρόβλημα τῆς μὲν εἶνε πῶς νὰ ἠθικοποιήσῃ τοὺς ἱερεῖς τῆς, τὸ πρόβλημα τῆς δὲ πῶς νὰ ἠθικοποιήσῃ τοὺς πολιτευομένους τῆς. Τὸ εὐελπί σημεῖον ὅπερ ἐγὼ διακρίνω εἶνε ὅτι ἡ ἐξέλιξις θὰ φέρῃ βαθμιαίαν ἐξαφάνισιν καὶ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ἱερέων καὶ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος πολιτευομένων.

ΕΡΕΥΝΗΤΕΑ ΒΙΒΛΙΑ.

Ἐμπόριον καὶ Χριστιανισμός. Τὸν τίτλον τοῦτον φέρει πρόσφατον σύγγραμμα ἀγγλικόν, ἐκθέτον τὴν ἀνάγκην τῆς ἐφαρμογῆς ἠθικῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ ἐμπορίου. Δεικνύει τὴν ἀκατάσχετον τάσιν ἢ νωτέρα βιομηχανία ἔχει ὅπως τὰ πάντα παράγονται ὑπὸ μεγάλων Ὀμοτεχνιῶν αἵτινες πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ συναγωνισμοῦ συνδυάζονται πάλιν εἰς Συνομοτεχνίας τὸσφ κολοσσαίας ὥστε τὸ Κράτος ἐξ ἀμύνης θ' ἀναγκασθῆ νὰ τὰς προσάρτησῃ. Ὁ συγγραφεὺς ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἐὰν ἔτι τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα θριαμβεύσῃ, ἢ κοινωνικὴ ἀθλιότης δὲν δύναται νὰ ἐκλείψῃ, ἀλλ' ἀπαξ αἱ κολοσσαῖαι Συνομοτεχνίαι ἀπορροφηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Κράτους, θὰ καταστῆ οὐσιώδεις ἵνα ἡ Ἐκκλησία ἀφυπνισθῆ καὶ δράσῃ ὑπὲρ τοῦ θριάμβου τῶν περὶ διαγωγῆς παραγγελμάτων τοῦ Εὐαγγελίου. Τὸ βιβλίον ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Swan, Sonnenschein & Co. τιμᾶται σελίνια τρία καὶ ἡμισυ.

Στοιχεῖα Στατιστικῆς. Ἐτερον χρησιμώτατον ἔργον ὅπερ ἔπρεπε νὰ μεταφρασθῆ εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀνευ ἀναβολῆς εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ A. I. Bowley, Elements of Statistics. Τὸ σύγγραμμα εἶνε τελειότερον πάντων τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων ἐν οἷα δῆποτε γλώσση ὡς ἐγχειρίδιον τῆς στατιστικῆς Ἐπιστήμης. Πραγματεύεται τὰς μεθόδους καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῆς οἷα ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἐφηρμόσθησαν. Ὁ συγγραφεὺς ἐρευνᾷ καὶ ἐξεικονίζει ὄχι μόνον τὴν μέθοδον καθ' ἣν ἀκριβεῖς στατιστικαὶ πληροφορίαι δύναται νὰ συλλέγωνται ἀλλὰ καὶ τὴν τέχνην μὲ τὴν ὁποίαν δέον νὰ διατυπώνωνται, παρέχει δὲ καὶ ἐπιστημονικὴν ἀνάλυσιν τῶν βάσεων τῆς θεωρίας τῶν σφαλμάτων. Τὸ ἔργον εἶνε θαυμάσιον καὶ ἀπαραίτητον ἐφόδιον πάσης στατιστικῆς ἐρεύνης. Ἡ τιμὴ του εἶνε δέκα σελίνια καὶ ἡμισυ, ἐκδύται δὲ οἱ P. S. King & Son, Λονδίνου.

Ἡ θανατικὴ ποινὴ. Πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν ἤρχισεν ἡ σταυροφορία κατὰ τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπηγχορίζοντο παῖδια κλέπτοντα μῆλα. Ὑπῆρξαν περιστάσεις καθ' ἃς διακόσιοι κατηγορούμενοι κατεδικάζοντο εἰς θάνατον ἐν μῆ συνόδῳ κακούργοδικῶν. Οἱ ἀνθρωπισταὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπέτυχον τὴν κατάργησιν τοῦ δρακοντείου τούτου νόμου καίτοι εἶχον νὰ πολεμήσωσι κατὰ τῆς ἐπικρατούσης προλήψεως ὅτι ὁ περιορισμὸς τῆς θανατικῆς ποινῆς εἰς μόνους τοὺς ἐκ προμελέτης φονεύοντας ἦτο ἰδέα ἀνατρεπτικὴ ἢ ὁ κόσμος ἔτρεμε. Τὸ πρόσφατως ἐκδοθὲν ἐν Λονδίῳ σύγγραμμα τοῦ Oldfield, The Penalty of Death, χάρις εἰς τὸ ὅποιον ὁ συγγραφεὺς ἐκτήσατο καὶ τὸ ὀξύνοιον δίπλωμα τοῦ νομοδιδασκάλου, εἶνε πολύτιμον εἰς τοὺς ἐρευνητὰς

τοῦ ζητήματος ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τῆς κοινωνιολογικῆς ἐπιστήμης. Ἡ τιμὴ του εἶνε τρία ἡμισυ σελίνια καὶ θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐὰν τις ποινικολόγος ἀγγλιστῆς ἀνεδέχετο τὴν μετάφρασιν του.

Ἑβραϊκὸς Θησαυρὸς. Γιγάντιον ἔργον ἐκ δώδεκα τόμων, ἢ "Ἑβραϊκὴ Ἐγκυκλοπαιδεία" ἤρξατο δημοσιεύμενον ἐν Λονδίῳ καὶ Νέα Ἱερὴ. Ὁ ἀμερικανικὸς οἶκος Funk and Wagnalls ἐξέδωκαν τὸν πρῶτον τόμον πρὸ ἑβδομάδων. Ὁλόκληρος φύλαγξ συντακτῶν πανταχόθεν Γῆς μέλλει νὰ τὸ διεξαγάγῃ καὶ ἡ ἀπαιτηθεῖσα προκαταρκτικὴ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς 250,000 φράγκα δι' ἕκαστον τόμον. Δύναται τις ἐπομένως, νὰ φαντασθῆ οἷος θησαυρὸς γνώσεως ἔσται ἡ δωδεκάτομος αὕτη Ἐγκυκλοπαιδεία. Τὴν ἀρχικὴν ἰδέαν τοῦ ἀληθοῦς μεγαλουργήματος τούτου, οὐ ἡ χρησιμότης καὶ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς εἶνε πρόδηλος, συνέλαβεν ὁ ἐν Βιέννῃ Ἰουδαῖος Ἰσίδωρος Σίγκερ ὅστις κατόπιν μακρῶν ἀγώνων ὄχι μόνον εὗρεν ἐν Νέα Ἱερῇ ἐκδότην στέργοντα νὰ δόσῃ σάρκα εἰς τὴν ἰδέαν, ἀλλὰ καὶ συνεκέντρωσε περὶ ἑαυτὸν πάντα τὰ ἐπίλεκτα πνεύματα τοῦ συγχρόνου ἑβραϊσμοῦ. Τὸ ἔργον θὰ περιλάβῃ πᾶν ὃ τι ἀφορᾷ τὸ ἑβραϊκὸν γένος ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ μέχρι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἐν Σικάγῳ Ἰσραηλιτικοῦ Ναοῦ.

Ἡ Μισόγμος. Καταφανὲς ἐνδιαφέρον περὶ τὰς πρώτας ἀγῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ χαρακτηρίζει τὸν φιλέρευνον κόσμον ἀπὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν. Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραφῶν τῶν ἐκδοθεισῶν κατὰ τὸ 1901 περὶ τοῦ θέματος τούτου αἱ δύο μῆλλον ἀξιοσημεῖωτοι εἶνε The Early Age of Greece ὑπὸ τοῦ Wm. Ridgeway, Cambridge University Press καὶ The Oldest Civilisation of Greece ὑπὸ H. R. Hall, London. Ἡ ἐκδοσις αὐτῶν εἶνε ἀξία μνείας ὡς εἰκονίζουσα τὸ ἐρευνητικὸν πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Στίσις τις προσδοκίας διακρίνει τὴν ἐποχὴν μας ὡσανεὶ ὄλοι διησθανόμεθα ὅτι εἰμεθα εἰς τὰ πρόθυρα μεγάλων ἀποκαλύψεων προσωρισμένων νὰ μεταβιβάσωσι τὰς ἰδέας μας θεμελιωδῶς ἐν πάσῃ σφαίρα. Προκειμένου περὶ τῆς ἀρχαιολογικῆς σφαίρας πολλὰ εἰσὶ τὰ τεκμηριούντα ὅτι ἴσως ἐπιφυλάσσεται ἀποκάλυψις εὐρυτάτου ἀρχαίου πολιτισμοῦ περιλαμβάνοντος ὅλην τὴν Μεσόγειον. Μέχρι πρὸ ἐνὸς αἰῶνος ἡ ἀρχαιολογοῦσα Ἑὐρώπη δὲν ἐγνωρίζε τι καὶ δὲν ἀνεγνώριζε τι ἐπέκεινα τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας. Ὁ Ἑλγίνος ἀπεκάλυψε τὴν ὑπαρξιν ἑλληνικῆς Τέχνης. Μέχρι πρὸ μιᾶς γενεᾶς ἡ Ἑὐρώπη δὲν ἐγνωρίζε τι καὶ δὲν ἀνεγνώριζε τι ἐπέκεινα τοῦ κλασικοῦ κόσμου. Ὁ Σχλημαν ἀπεκάλυψε τὸν ὀμηρικὸν κόσμον καὶ ἤδη αἱ Μηκῆναι, ἡ Τίρυνς, ὁ Ὀρχομενὸς καὶ ἡ Τροία εἶνε πραγματικότητες ὀφειλόμεναι εἰς τὴν σχλημάνειον πίστιν περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν.

ΑΣΤΕΡΙΣΚΟΙ.

* Κοινοτοπία πλέον κατέστη ἡ μεία τῆς καταπληκτικῆς παραγωγικότητος τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἐν παντὶ κλάδῳ τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως. Ἀλλὰ ἐρευνᾶται ἤδη ποία ἡ αἰτία τοῦ παραδόξου τούτου φαινομένου Ὁ κοινωνιολόγος Γάλτων ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ "Κληρονομικὸν πνεῦμα" ἀνευρίσκει πολλὰ αἷτια μεταξύ τῶν ὁποίων ἰδίως τὴν ἐλευθερίαν τοῦ σκέπτεσθαι τὴν ἐπιμείξαν τῶν λαῶν, τὴν ἀνταλλαγὴν ἰδεῶν, πρὸ πάντων ὅμως τὴν κατάργησιν τῶν διαγμῶν. Ὁ Γάλτων ὑπολογίζει ὅτι ἐν διαστήματι τριακοσίων ἐτῶν ἐν Ἰσπανίᾳ ἐκάησαν 32,000 ἄνθρωποι διὰ τὰς γνώμας των ἕτεροι δὲ 291,000 ἐπιμωρήθησαν σκληρῶς διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Ὁ αὐτὸς διαγμὸς ἔχει κηλιδῶσει τὰ χρονικὰ τῆς Ἰταλίας τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας.

* Αἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀσφαλιστικαὶ τῆς ζωῆς ἐταιρίαι εἶνε παμπληθεῖς καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν συλλήβδην πληρωθῆναι πικρὸν ἔνεκε τῶν ἐκ τοῦ ἀγγλοβοερικοῦ πολέμου θανάτων εἶνε κολουσαίων. Μία ἀπὸ τὰς δευτερευούσας ἐπλήρωσεν αὐτὴ μόνη ὑπὲρ τὰ δέκα ἑκατομμύρια δραχμῶν.

* Ἐν Σερβίᾳ ὑπάρχει νόμος ἐγγυώμενος πέντε στρέμματα γῆς καὶ ἰκανὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα εἰς ἕκαστον χωρικὸν πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ κινδύνου τῆς πείνας.

* Ὁ Μίλτων λέγει ὅτι πολλοὶ καλοὶ ἄνθρωποι εἶνε βάρη ἀνοβίαστα ἐπὶ τῆς Γῆς ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καλὸν βιβλίον ἀπὸ τοῦ ὁποίου νὰ μὴ κερδήσῃ κατὰ τὸ ἀναγνώστης.

* Ὁ Ρενὰν παρέχει λίαν εὔλωτον εἰκόνα τοῦ Μάρκου Αἰρηλίου. Ἐν τῶν θυμιασθέντων βιβλίων τοῦ κόσμου εἶνε τὸ ἑλληνιστὶ γραφὲν ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου φιλοσόφου ὅστις ἦτο αὐτοκράτωρ. Προσόμειον δὲ κατὰ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι εἶνε τὸ γραφὲν ὑπὸ τοῦ Ἑλλήνου Ἐπικτήτου ὅστις ἦτο δούλος. Ἑλλῆν μὴ ἀναγνώσας δεκάκις τὰ δύο ταῦτα βιβλία ἔπρεπε νὰ αἰσχύνεται.

* Ὅτε ὁ Κολόμβος ἐσκέπτετο νὰ διασχίσῃ τὸν Ἀτλαντικόν, ἡ Ἐκκλησία ἀπηγόρευσε τοῦτο, προβάλλουσα ὅτι ἡ Γῆ εἶνε ἐπίπεδος καὶ ἐπομένως ὅτι ὁ Κολόμβος ἐπλανᾶτο φανταζόμενος αὐτὴν ὡς σφαῖραν. Ἐὰν ἡ Γῆ ἦτο στρογγύλη, ἔλεγε ὁ Πάπυς, οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἄλλου ἡμισφαιρίου δὲν θὰ ἠδύναντο ν' ἀκούσωσι τὴν σάλπιγγον τῆς Δευτέρας Παρουσίας.

* Ἐν τῇ σερβικῇ οἰκογενείᾳ ὁ ἀνὴρ οὐδέποτε σκέπτεται νὰ ὑποβιάσῃ εἰς ἔλεγχον τὴν ἐξουσίαν τῆς συζύγου ἐξασκούσης ἀπόλυτον κυριαρχίαν ἐπὶ τῶν οἰκογενειακῶν ὑποθέσεων ὅπως ὁ ἀνὴρ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ οἴκου.

* Ὁ ἐθιολόγος Κεανε φρονεῖ ὅτι οἱ Κοῦρδοι εἶνε οἱ ὑπὸ τοῦ Ἡρωδότη καλούμενοι Ἀλλόφυλοι, ἢ οἱ Καρδοῦχοι (κατὰ παραφθορὰν Κοῦρδοι) οὗτοι ὁ Ξενοφῶν ἀνιφέρει ὡς μάστιγας τῶν μυρίων.

* Ὁ κριτικὸς Φράουδ λέγει ὅτι ἐὰν ὁ Βήκονσφηλδ δὲν ἦτο πολιτευτὴς θὰ εἶχε παγκόσμιον φήμην ὡς μυθιστοριογράφος καὶ δὴ ὡς συγγραφεὺς τοῦ μυθιστορήματος "Βενετία" ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπεικονίζονται ὁ Βύρων καὶ ὁ Σέλλεϋ.

* Ὅταν ὁ Κροῖσος ἤθελε νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν ἐν Δελφοῖς θεὸν ἔσφαζε χιλιάδας ζώων ὡς θυσίαν καὶ διέλυε φορτία ὄλα χρυσοῦ ἐξ οὗ κατεσκευάζοντο ἀγάλματα γυναικῶν καὶ λεόντων.

* Εἶνε μόλις πρόσφατος ἡ εἰδησις ὅτι ἡ Κρήτη κατὰ τὴν τρίτην χιλιετηρίδα π. Χ. ἦτο μία τῶν μεγάλων ναυτικῶν Δυνάμεων.

* Διηγούνται ὅτι ὁ πρόεδρος Ρούλβελτ τῆς Ἀμερικῆς, ὅτε ἦτο παιδίον, ἴστατο ἔξωθεν Ἐκκλησίας παρατηρῶν περιέργως τὸ ἐσωτερικόν. Ὁ νεώκρος τὸν προέτρεψε νὰ

εἰσέλθῃ ἀλλ' ὁ μικρὸς ἀπήντησεν "Ἐὐχαριστῶ, ξέρω τί ἔχεις ἐκεῖ μέσα" καὶ ἔδραμε φεύγων πρὸς τὴν μητέρα του. "Τί ἐφοβήθης τὸν ἠρώτησε" — "Μὴ βγῆ ὁ ζῆλος" — "ὁ ζῆλος; τί ἐννοεῖς;" — "Αὐτὸ τὸ θηρίον ποῦ ἔλεγε μὴ Κυριακὴ αὐτὸς ποῦ ἐδιάβαζε τὸ ψαλτήρι." Ἡρευνήθη ἡ λέξις καὶ εὐρέθη τὸ ῥητὸν "ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με" τὸ ὁποῖον ἀπαξ ἔτι ἀκούσας ἐτρόμαξεν ὁ μικρὸς Θεόδωρος.

* Γυναῖκες ἐν Αὐστρίᾳ οὐδέποτε φυλακίζονται.

* Τὰ ἐν Ἑλλάδι μοναστηριακὰ κτήματα ἔχουσι ἀξίαν μεγαλητέραν τῶν 60 ἑκατομμυρίων. Κατὰ τὸν κ. Κυριακὸν συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς μορφώσεως τοῦ κλήρου, τὸ εἰρημένον ποσὸν ἀρκεῖ ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὰ πρὸς τοῦτο μέσιν.

* Ἡ Δεκαπενθήμερος Ἐπιθεώρησις τοῦ Λονδίνου περιέχει μακρὸν ἄρθρον χαρακτηρίζον ὡς ληθαργικὴν κατάστασιν τὴν παρατηρουμένην γενικῶς ἑλλειψιν ἐπεύγωντος πύθου πρὸς ἐξερείνησιν τῆς τύχης τοῦ ἀνθρώπου μετὰ θάνατον. Ὁ συγγραφεὺς ἀποδίδει τὸν λήθαργον τοῦτον εἰς πλημμελεῖαν κοινωνικὴν ἀνατροφῆν.

* Ἡ ἀνεψία τοῦ ἀρτι ἀποθανόντος δικωκτοῦ τῆς Μάλτας γράφει βιβλίον ἐνθα λέγει ὅτι ὁ θεὸς τῆς ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὴν καὶ εἰς τὸ ἐρώτημά της "ὦ θεῖε πῶς εἶ εἰ ὁ βίος εἰς τὸν ἄλλον κόσμον" ἀπήντησεν "ὅπως διόλου διαίφορον πρᾶγμα παρ' ὅτι τὸν ἐφανταζόμεθα καὶ ἀπείρως ὑψηλότερος."

* Κατὰ τὸν Γλαϊδστονα, Ἀχαιοὶ ἐκαλοῦντο ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου οἱ ἀριστακράται καὶ νοικοκυραῖοι. Ἀργεῖοι, ὁ ἐργατικὸς κόσμος, καὶ Δαναοὶ, τὸ στράτευμα.

* Ἡ μὲν Κορέλι κατέχει τὴν κορυφὴν τῆς φήμης μετὰ τῶν ζώντων μυθιστοριογράφων τῆς Ἀγγλίας. Ἡρξάτο γράφουσα ὅτε ἦτο δεκατετραετὴς καὶ τὰ ἔργα της ἐκδίδονται κατὰ ἑκατοντάδις χιλιάδων. Ὁ Γλαϊδστον ἐνθους τὴν ἐπεσκέφθη ὅτε ἦτο πρωθυπουργὸς καὶ ὁμοίως ἐπραξεν ὁ νῦν πρωθυπουργὸς Σόλσβαρν πρὸ τινος. Μόλαταῦτα ἡ δημοτικότης της δὲν δικαιολογεῖται τόσον ὑπὸ τῆς ἀξίας τῶν ἔργων της.

* Ἡ Ἀμερικανὶς Φλωρεντία Κέλλν, ἐπιθεωρήτρια τῶν ἐργαστασίων, ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτῆς ἐκθέσει λέγει "Τὸ βιομηχανικὸν πρὶβλεπμὲν ἐφθασεν εἰς σοβαρώτατον βαθμὸν περιπλοκῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν γυναικᾶς καὶ τὰ παιδιά".

* Ἀζωτον, ὀξυγόνον, ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ ὕδρογόνον συντιθέμενα κατὰ μίαν στοιχειομετρικὴν ἀναλογίαν εἶνε δηλητηριον· αἱ αὐταὶ οὐσίαι συντιθέμεναι κατ' ἄλλην στοιχειομετρικὴν ἀναλογίαν εἶνε τροφή. Οὔτε ἡ Χημεία οὔτε ἡ Φυσιολογία δύναται νὰ ἐξηγήσῃ διὰ τὴν συμβαίνει τοῦτο.

* Μία σχολὴ ψυχολόγων ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ στοχασμὸς διαβιβάζεται ἀπὸ κέντρον εἰς κέντρον καὶ τρέχει πολὺ ταχύτερον τοῦ ἠλεκτρισμοῦ διανύων 180,000 μίλλια τὸ δευτερόλεπτον.

* Ἐν Βασιταραβίᾳ ὑπάρχει κοινότης Ἰσραηλιτῶν καλουμένη "Χριστιανικὴ Συναγωγὴ." Πρεσβεύει ὅτι τὰς κλείδας τῆς Ἱερουσαλὴμ κρατεῖ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἀληθὴς Μεσσίας ἐπιφυλάσσων τοῖς Ἑβραίοις μέγα μέλλον.

* Πρόσφατοι ἐρευνᾶ ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶνε εἰς τὴν πληρῆτητα τῆς ἀκμῆς του μετὰ τὸ τεσσαρακοστὸ καὶ ἐξηκοστὸ ἔτος.

* Ἡ Ἑλλὰς εἶνε ἡ μόνη ἐν Εὐρώπῃ χώρα ἐνθα αἱ ἀνδρες εἶνε πολυαριθμότεροι τῶν γυναικῶν.

* Λέγεται ὅτι ὁ Φρά Ἀγγέλικο οὐδέποτε ἐξωγράφησε τὸν Χριστὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ μὴ ἔχων ταῖς ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς ἐκ δακρῶν.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ.

(Ἐπιστολαὶ ἀνώνυμοι δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν. Πρέπει δὲ νὰ δηλοῦν ὁ γράφων ἐὰν θέλῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ πραγματικοῦ του ὀνόματος ἢ ἄλλως θὰ δημοσιεῶνται μόνον τὰ ἀρχικά.)

ΦΙΛΙΚΗ ΓΝΩΜΗ.

Ἀξιότιμε φίλε, — Ἀνακούφισιν αἰσθάνομαι ἄφ' ὅτου ἔμαθον ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἐκδοσις τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ. Ἡ μεγάλη ὁμὰς τοῦ ἑλληνικοῦ Δημοσίου μοῦ φαίνεται ὡσεὶ τις Ῥοβινσῶν, ἀποκεχωρισμένη τοῦ περιστοιχοῦντος πολιτισμοῦ διὰ τοῦ ὠκεανοῦ τῆς σιγῆς ἢν δημιουργεῖ ἢ εἰς τὰ πολιτικὰ ἀπορροφησίς της. Τὸ ἀγγέλιμα τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ εἶνε τὸ ἴχνος τοῦ ἀνθρωπίνου ποδὸς ὅπερ ὁ Ῥοβινσῶν ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τῆς ἀμμόδους παραλίας τῆς νήσου του ἀντιληφθεὶς ἄκτοτε ὅτι δὲν ἦτο ἐντελῶς μεμονωμένος. Ἐν τῷ συμφέροντι τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ εὐελπιστῶ ὅτι ἡ ΕΡΕΥΝΑ θὰ τύχῃ ἐγκαρδίου δεξιώσεως καὶ στερρᾶς ἀρωγῆς.

Ἐν Ἑρμοῦ πόλει.

Δ. Β.

Εἰς τοὺς πλείστους ὄσους, τοὺς γράψαντας ἡμῖν ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἐκφράζει θερμὰς εὐχαριστίας.

ΟΙ ΚΑΡΔΙΦΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ.

Ἀγαπητέ μοι, — Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐὰν ἡ ΕΡΕΥΝΑ εὐθὺς ἐκ τοῦ πρώτου τεύχους της ἐνδιέτριβεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀνεγέρσεως Ἐκκλησίας ἐν Κάρδιφ. Οἱ ἐνταῦθα Ἕλληνες ἔχουν ἀλγεινὴν ἀνάγκην θρησκευτικῆς ἀντιλήψεως. Εἶνε δὲ οὐκ ὀλίγοι ὑποτελούμενοι ἰδίως ἐκ ναυτικῶν. Εἰς ὅλας τὰς ἀγγλικὰς μεγαλοπόλεις ἐνθα βιοῦσι πλούσιοι Ἕλληνες ἠγέρθησαν μεγαλοπρεπεῖς ἑλληνικοὶ Ναοί. Μόνον ἐν Κάρδιφ ἐνθα συνεκεντρώθησαν Ἕλληνες ὧν οἱ πλείστοι οὐκ ἔχουσι ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει ἢ ἐν λόγῳ ἀνάγκη δὲν ἔτυχεν ἀκροάσεως. Οἱ καρδίφιοι Ἕλληνες στερούμενοι τῶν ἐκπαιδευτικῶν μέσων ὧν εὐμοιροῦσιν οἱ ἀλλαχοῦ τῆς Ἀγγλίας ἐγκατεστημένοι ὁμογενεῖς, θὰ εὐηρηγετοῦντο μεγάλως ἐὰν καταρθετοῦτο νὰ ὀργανωθῇ ἐνταῦθα θρησκευτικὸν τι κέντρον καὶ νὰ μετακληθῇ πεφωτισμένος τις ἱερεὺς.

Claremont, 10 Ὀκτωβρίου.

Δ. Θ.

ΔΕΙ ΔΗ ΒΙΒΛΙΩΝ.

Κύριε Ἐκδότα, — Ἐν τῇ πόλει μας ὑπάρχει Βιβλιοθήκη πεντακισχιλίων τόμων, ὅπερ φαίνεται περιέργον διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐνθα τρεῖς μόνον ἢ τέσσαρες ὑφίστανται. Τῷ 1838 ἡ Βιβλιοθήκη μας ἦτο ἀξία πολλοῦ λόγου καταρτισθεῖσα καὶ δωρηθεῖσα ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις διατρίβοντος τότε Ἀγαθόφρονος Νικολοπούλου. Ἀντὶ ὅμως ν' ἀναπτυχθῇ καὶ ἐξελιχθῇ εἰς ἐκπαιδευτικὸν κέντρον ὡς προδηλῶς διανοεῖτο ὁ φιλότιμος ἰδρυτής, καὶ ὡς βεβαίως θὰ συνέβαιεν ἐν πάσῃ φιλοπροόδῳ χώρα, ὁ δημιουργηθεὶς πυρὴν κατέρρευσε ἐνεκα ἀβελτερίας. Προστρέχω εἰς τὰς στήλας τοῦ ὑμετέρου ἐγκρίτου περιοδικοῦ ἐπὶ τῇ

ἐλπίδι ὅτι θὰ εὐρεθῶσι φιλότιμα τινὰ τέκνα τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ ἐξωτερικῷ σπεύδοντα νὰ προλάβωσι τὴν πλήρη ἀπώλειαν αὐτοῦ διὰ καταλλήλου τινος ἐνεργείας καὶ δι' ἀποστολῆς βιβλίων.

Ἐν Ἀνδριτσαίνῃ.

Δημότης.

ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΩΝ ΑΓΩΓΗΣ.

Ἀξιότιμε Κύριε, — Λαβὼν πείραν τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ ἀγγλικοῦ βίου, πεποιθότως φρονῶ ὅτι ἢ ἐπὶ τινα ἔτη διατριβῆ νεαρῶν Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνίδων εἰς ἀγγλικὸν τι ἐκπαιδευτικὸν κέντρον θὰ ἐξησφάλιζεν ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἄνδρας καὶ γυναῖκας μεγάλης ἀξίας. Αἱ σημεριναὶ κοινωνίαι ἔχουσιν ἐπέιγουσαν ἀνάγκην ἰσορροπῶν φύσεων καὶ θὰ ἦτο μεγαλόεργημα ἐὰν ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ἐκαλλιέργει, πρὸς ἀγωγὴν τῶν τέκνων της, ἰδίως τῶν θυγατέρων της, σπάνιά τινα χαρακτηριστικὰ ἄτινα φαίνονται εἰδικῶς φυόμενα ὑπὸ ἀγγλοσαξωνικὰς συνθήκας, ὡς, φερ' εἰπεῖν, ἡ ἐμμονὴ εἰς ἀποπεράτωσιν μεγάλου κοινωφελούς σκοποῦ ὅσῳ δῆποτε δυσχεροῦς, ἢ εὐθύτης, ὁ ἀθόρυβος ἐνθουσιασμός ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπίνης εὐημερίας καὶ ἄλλα πολυτιμώτατα ὧν, γενικῶς εἰπεῖν, ἀμοιροῦμεν ἡμεῖς καὶ ἄτινα δὲν διδάσκονται διὰ παραγγελημάτων ἀλλ' ἐντυποῦνται διὰ τοῦ παραδείγματος εἰς τὰς καρδίας τῶν παιδῶν.

Καλάμαι.

Π. Σ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣ.

Ἀγαπητέ μου φίλε, — Συχνὰ ὑπαντῶ εἰς ἑλληνικὰς ἐφημερίδας τὴν ἐξῆς φράσιν προστιθεμένην πάντοτε δίκην ἐπιφύλαξης κατόπιν περιγραφῆς προσδοκωμένου τινος ἀγαθοῦ: "Τὸ λυπηρὸν εἶνε ὅτι ἡμεῖς δὲν θὰ ζήσωμεν νὰ ἴδωμεν τὸν χρυσοῦν αἰῶνα." Εἶνε ἄραγε τόσῳ λυπηρὸν ὅτι δὲν θὰ ζήσωμεν νὰ τὸν ἴδωμεν; Δὲν εἶνε ἀρκετὴ χαρὰ ὅτι καὶ θέλομεν καὶ προσδοκῶμεν τὸν χρυσοῦν αἰῶνα; Ἀλλὰ δὲν συντελεῖ βεβαίως εἰς τὴν ἔλευσίν του ὁ λέγων "δὲν θὰ ζήσω ἐγὼ νὰ τὸν ἴδω ἄρα τί μ' ἐνδιαφέρει." Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πλάνης ταύτης ὅτι δὲν τὸν ἐνδιαφέρει φυσικὸν εἶνε νὰ μὴ αἰσθάνεται χαρὰν. Οὕτω καὶ ὁ ἐγωιστὴς ἐκεῖνος ὅστις ἀπέχει νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καθολικὴν εὐεξίαν αἰσθάνεται μόνωσιν καὶ καχεξίαν. Ἐλπίζω ὅτι διὰ τῶν στηλῶν σας θὰ διδαχθῇ ἡ μεγίστη ἀλήθεια αὕτη ὅτι ὅπως ἕκαστος πολίτης εἶνε ἀρμόδιος νὰ βελτιώσῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ τὰ τῆς κοινωνίας ἀρκεῖ νὰ πρίπτῃ ὅ,τι δύναται εἰλικρινῶς καὶ γνησίως, οὕτω καὶ εἰς τοῦ μέλλοντος τὴν δόξαν δύναται νὰ συντελέσῃ καὶ δὴ νὰ αἰσθάνεται ταυτοχρόνως ἄφατον ἡδονὴν διότι συντελεῖ. Θεωρῶ ἀπείρως εὐτελεῖ τὸν ἀδιαφοροῦντα διὰ τὰ τῆς κοινωνίας μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ εἰσὶν ἀξίαι ψόγου ἐφημερίδες ἐνθαρρύνουσαι τὴν ἀδιαφορίαν ταύτην διὰ τῆς προειρημένης ἐπιφύλαξης.

Πάτραι.

Β. Δ.

ΕΡΕΥΝΩΣΙ ΚΑΙ ΜΗ.

Συνδρομητή. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ δὲν ἰδρύθη διὰ νὰ αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπαρχόντων δημοσιογραφικῶν ὀργάνων ἀλλὰ θεωρεῖ ὅτι ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ ὅλως ἰδιαίτουσαν καὶ μοναδικήν ἀποστολήν. Καίτοι δὲν ὑπόσχεται ν' ἀνταποκριθῇ εἰς ὅλας τὰς προτιμήσεις ὅλων τῶν ἀναγνωστῶν της—τὸ τοιοῦτον ἄλλως τε οὔτε ἐφικτὸν θὰ ἦτο οὔτε εὐκαίριον—θὰ δυνήθῃ ὁμως νὰ παρασκευάσῃ καὶ προσφέρῃ τοῖς πῦσιν ἀκριβῶς ἐκεῖνο ὅπερ θὰ εὐρωσιν, ἂν ὄχι προδήλως καὶ ἀμέσως, ἐντούτοις ἀσφαλῶς καὶ ἀναμφιέκτως, ἀφέλιμον. Τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἀμεσον εἶνε προσόντα περὶ ἃ ἰδίως τυρβάζει ὁ πολιτευόμενος. Τὸ ἀσφαλὲς καὶ βέβαιον εἶνε μέλημα ἀνθρώπων ἄλλοιᾶς ἰδιοσυστασίας. Ὁ πολιτευόμενος ἔχει ἀνάγκη διηλεκτῶς νὰ ἐπιδεικνύῃ καὶ “ἀποδεικνύῃ” ἐνώπιον τῶν δημοκρατιῶν, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς φροντίδος ταύτης δὲν οἰκνεῖ, ἐν ἀνάγκῃ, νὰ θυσιάσῃ πῦλλὰ τιμαλφῇ. Ἀνθρώπων τῆς ἄλλης ἰδιοσυστασίας ὑπάρχει μεγάλη ἀνάγκη. Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ ΕΡΕΥΝΑ ἀποτελεῖ πρόρρησιν τῆς ἐμφανίσεως τοιοῦτον ἀνθρώπων, τῶν “ἀνθρώπων τῆς αἴριον” ὡς Ἰσπανός τις ποιητὴς τοὺς ὀνομάζει. Αἱ κοινωνίαι ἀναμένουσι τοὺς ἀληθινούς ἀνακτίους των. Ἐν πολλαῖς κοινωνίαις σπέρματα τοιαῦτα ὑπάρχουσιν. Ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία δὲν φαίνεται εὐμοιροῦσα αὐτῶν. Ἡ ΕΡΕΥΝΑ δὲν δύναται νὰ ἐκτυλίξῃ τὴν τακτικὴν της ἐντὸς ἐνὸς φύλλου οὔτε ἐντὸς ἐνὸς ἔτους. Ἄλλ' ἀρκεῖ τοῦτο νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ τακτικὴ της ἀφορᾷ εἰς τὴν γένεσιν τῶν ἀναγκαιούτων διὰ τὴν ἑλληνικὴν Κοινωνίαν, καὶ δι' ἄλλας οὐχ ἦττον, δημιουργικῶν Χαρακτήρων.

Πλατωνικῶς. “Ἀμνήτους” ὁ Πλάτων ἐκάλει τοὺς σήμερον λεγομένους “πρακτικοὺς ἀνθρώπους” τοὺς φρονούοντας ὅτι ἀξία ἐπιτεύξεως εἶνε μόνον τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ ἀπτά, περιφρονητικῶς δὲ ἀποκαλοῦντας πάντα μεμνημένον “ἰδεολόγον” ὡς ἀσχολούμενον εἰς ἰδίας, δηλαδὴ εἰς οὐχὶ ὄρατὰ καὶ ἀπτά πράγματα. Ἐπιθυμεῖσθε, ἂν ἀνεγνώσατε τὸν Φάουστ, πῶς ὁ Μεφιστοφελὴς σεμνύνεται καὶ ἐναβρύνεται ὅτι αὐτὸς λαμβάνει τὰ πράγματα ὅσα εἶνε καὶ οὐδύλως φροντίζει περὶ ἰδεῶν ἀσυλλήπτων καὶ ἀκαταλήπτων ὑπὸ τῆς διανοίας του. Εὐτυχῶς τὰ πράγματα δὲν εἶνε ὡς τὰ συλλαμβάνει καὶ τὰ βλέπει ἡ διάνοια τοῦ Μεφιστοφελῆ.

Ἀρθρογραφούση. Δὲν κάμνετε ὀρθὴν χρῆσιν τῆς λέξεως Ἐθνολογία διότι ὑποθέτετε τὴν ἀνθρωπότητα διαιρέσιμον εἰς διακεκριμένα γένη διαχωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων δι' εἰδικῶν διαφορῶν. Ἡ τοιαύτη ἐννοία τῆς Ἐθνολογίας ἤδη ἔχει ἐγκαταλειφθῆ. Ἡ Ἐπιστήμη θεωρεῖ τὴν ἀνθρωπότητα ὡς ἐν γένος μὲ ποικίλας παραλλαγὰς καλουμένας Ἐθνη. Ἡ ἄλλη λέξις Δημογραφία εἶνε σήμερον τοῦ συρμού ἀλλὰ δὲν ἀνήχθη ἀκόμη εἰς ἐπιστήμην. Ὁ Κετελέ ἔθεσε τὰς πρώτας βάσεις τῆς Δημογραφίας καὶ ὁ Βάκλ ἔγραψε τὴν “Ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ” ἐπὶ τῶν βάσεων αὐτῆς. Ἴσως ὁ μέγιστος ἐρευνητὴς τῆς Δημογραφίας εἶνε ὁ Φάρ πρό τινων ἐτῶν ἀποθανών ὁ Γάλτων θεωρεῖται σήμερον ὁ κορυφαῖος τῶν δημογράφων. Ἡ δημογραφία ἀσχολεῖται περὶ τὰς στατιστικὰς ἀπόψεις τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως καὶ ζωτικότητος, καὶ εἶνε κλάδος τῆς Ἀνθρωπολογίας ὅπως αὕτη εἶνε κλάδος τῆς Βιολογίας.

Μεταρρυθμιστή. Ὅχι μόνον ἀποχρῆν ἀπὸ ἐργασίαν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ διασκεδάσεις περιλαμβάνει ἡ Κυριακὴ ἀργία ἐν Ἀγγλίᾳ. Μόλαταῦτα ἡ σημερινὴ τάσις τῆς ἀγγλικῆς νομοθεσίας εἶνε μᾶλλον συγκαταβατικὴ ὅσον ἀφορᾷ τὰς διασκεδάσεις. Ἐξακολουθεῖ ὁμως ἀπαγορευτικὴ αὐστηρῶς ὅσον ἀφορᾷ ἐργασίαν καὶ ἐμπορείαν. Ὁ νόμος, γενικῶς

εἰπεῖν, δὲν προϋπατεῖ ἐμπορικῶς συναλλαγὰς ἰκτελουμένας τὴν Κυριακὴν. Ἡ λεγομένη Μακρὰ Βουλὴ ἔθεσε νόμον ἀπαγορεύοντα πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ταξειδεῖν τὴν Κυριακὴν καὶ τὸ ἀσκοπῶς περιπατεῖν. Ἡ Ἀμερικὴ ἠκολούθησεν ἐν τοῖς πλείστοις τὴν ἀγγλικὴν νομοθεσίαν. Πρῶτος συγγραφεὺς ἀναφέρων τὸ ὄνομα τῆς Κυριακῆς ἐν συναφείᾳ πρὸς τὴν ἐννοίαν τῆς “ἡμέρας τοῦ Κυρίου” εἶνε ὁ Ἰουστίνος Μάρτυς (Ἀπολ. 1. 67). Ἐν ταῖς πρώτοις χρόνοις τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἡ τήρησις ἦτο αὐθόρμητος ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Κωνσταντίνου ἐγένετο ἀντικείμενον νομοθετήσεως. Ὁ Χρυσόστομος ἐν τῇ δεκάτῃ αὐτοῦ Ὁμιλίᾳ περὶ τῆς Γενέσεως διακρίνει ὅτι θεμελιώδης ἀρχὴ τοῦ θεσμοῦ εἶνε ἡ ἀφιέρωσις μιᾶς ἡμετέρας ἐκείνης ἐβδομάδος εἰς ἀποκλειστικῶς πνευματικῶς ἐνασχολήσεις.

Γεωπόνω. Φαίνεται ὅτι ἐντελῶς ἀγνοεῖτε τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν τῶν πτηνῶν διὰ τὴν γεωργίαν. Ἡ ἀπονεμημένη συνήθεια τοῦ καταιτρέφειν αὐτὰ εἶνε μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν τῆς γεωργικῆς παρακμῆς καὶ ἀπειλεῖ πλήρη παράλυσιν τῶν γεωργικῶν δυνάμεων τῆς χώρας. Ὑπάρχουν ἑκατομμύρια ἐντόμων μικροσκοπικῶν ἀτιμῶν κατωδιώκονται καὶ τρώγονται ὑπὸ τῶν πτηνῶν, ἀλλ' ὅταν σεῖς φανεῖτε τὰ σωτήρια αὐτῶν πτηνῶν, τὰ ἐντομὴ λεηλατοῦσι τὰ προϊόντα σας καὶ παρίηκσι νόστους. Ἡ γεωργικὴ τμήμα τῆς ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως ἐξέδωκεν ἐσχίστως σειρὰν φυλλαδίων ἐξηγημάτων εἰς τοὺς κτηματίας ὅτι ἡ ζωὴ καὶ ἐλευθερία τῶν πτηνῶν εἶνε οὐσιώδεις στοιχεῖον τῆς γεωργικῆς εὐεξίας. Μεταξὺ τῶν παντοειδῶν πτηνῶν εἶνε τινὰ τὰ ὅποια ὄχι μόνον τρώγουσι ἐπιβλαβῆ ἐντομα ἀλλὰ καὶ ἀπαλλάττουσι τὸ ἔδαφος ἀπὸ ἐπιβλαβῶν φυτῶν τρώγοντα τοὺς σπόρους των. Ὁ κορυφαῖος τρέφει τὰ νεογνὰ του διὰ μικκύλων σκοληθῶν ὅν οἱ ἀγροὶ βρῖθονται ἀλλὰ καθ' ὅν οὐδενίᾳ ἐπισημονικῆς μεθόδου ἰσχύει. Εἶνε ζωτικώτατον συμφέρον ὁμῶν τε καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ νὰ προϋπατεῖτε τὰ πτηνὰ νοθετοῦντες τοὺς ἐχθρούς των.

Ἐπιστήμονι. Ἡ Ἐπιστήμη δὲν κλείει ποτε τὰ βιβλία της. Ἐκ τοῦ παρελθόντος γινώσκομεν ὅτι εἶνε πιθανώτερον νὰ ἐγγράψῃ τι ἐπιφαιμένως παρὰ ν' ἀπορρίψῃ τι ἀνεξετάστως. Ἡ φρισεολογία λοιπὸν τῶν ἡμιμαθῶν περὶ τοῦ ὅτι ἡ Ἐπιστήμη δὲν παραδέχεται τοῦτο καὶ ἡ Ἐπιστήμη ἀσπάζεται τὸ ἄλλο εἶνε κεναὶ λέξεις. Ἡ Ἐπιστήμη ἐγγράφει καθ' ἐκάστην τὰ συλλεγόμενα ὑπὸ τῶν λειτουργῶν της καὶ οὐδύλως εὐθύνεται ἂν οἱ λειτουργοὶ της ἰσοματίζουσι ἢ φοβοῦνται νὰ ἐρευνησῶν. Τὰ βιβλία τῆς Ἐπιστήμης εἶνε πάντοτε ἀνοικτὰ αἱ δὲ ἰελίδες των εἶνε ἀτελεσίτητοι. Καὶ τῶν ἐγγραφομένων δὲ πολλὰ διαγρῖφονται καὶ τῶν ἀπορριπτομένων οὐκ ὀλίγα ἐπατέρχονται πρὸς ἔρευνα καὶ ἐγγραφήν. Ἡ οὐσία τῆς Ἐπιστήμης εἶνε ἔρευνα καὶ ἐν ταύτῳ συναντᾶται καὶ μὲ τὴν φιλοσοφίαν καὶ μὲ τὴν ὀρησκείαν. Δυνατὸν ὀρησκεῖν τινες ἐπὶ μέρος ν' ἀνταγωνίζονται πρὸς τὴν Ἐπιστήμην ἀλλ' ἡ καθόλου ὀρησκεία συμπίπτει καὶ μὲ τὴν Ἐπιστήμην καὶ μὲ τὴν φιλοσοφίαν.

Σπουδαστῇ. Τήρει τὰ ἐξῆς καὶ ὅ' ἀπαλαχθῆς τῆς δυσπεισίας. 1. Γρίψε πάντοτε ἐπὶ ἐπικλινούσ τριπέζης. 2. Μὴ κάθου εἰς χαμηλὴν καρέκλαν, ἥτις πάντοτε συμπίπτει τὸν στόμαχον. 3. Τρώγε πάντοτε κουραμίαν, ἀρκεῖ νὰ εἶνε ἀνόθευτος καὶ ἐξ ἀλεύριου καλῆς ποιότητος. 4. Μὴ τρώγε κρέας. 5. Μὴ πίνης βαρὺν καφφέν. 6. Πλάγιαζε εἰς τὰς δέκα καὶ ἐγείρου εἰς τὰς ἑπτὰ. 7. Περιπάτει τακτικῶς μὲ ὁμοφυῆ καὶ εὐχάριστον φίλον. 8. Τρώγε μετρίως καὶ βραδέως. 9. Ἀπεχε ποτῶν, οἴνου εἰσιόντος ὁ νοῦς ἐξέησιν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἀθήναι μηνὶ Ὀκτωβρίῳ 1901.

Ἐπεθύμουν νὰ εἶχον τι ἄξιον θαυμασμοῦ ν' ἀνακοινώσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας σας περὶ τῆς προόδου τῶν Ἀθηνῶν ὡς πόλεως. Διὰ τὸν ἐρευνητὰ τὰ ἑλληνικὰ καὶ γράφοντα ἐκ τῆς ὠραιότερας πόλεως τῆς Ἀνατολῆς τὸ θέμα τοῦτο φυσικῶς εἶνε τὸ πρῶτιστα ἐπερχόμενον εἰς τὸν νουν. Ὁ ἰδεώδης Δήμαρχος δὲν ἐγεννήθη ἴσως ἀκόμη ἀλλ' εἰς ἰδεώδης Δήμαρχος Ἀθηναίων θὰ ἦτο ἀναμφιβόλως "ἡ τέρας ἢ θεός" διότι θὰ ἐξετέλει δωδεκάδας ἡρακλείων ἄθλων. Μέχρις οὗ ἐμφανισθῆ αὐτὸ τὸ ὑπερφύεσ ὄν, οἱ Ἀθηναῖοι ἀρκοῦνται νὰ κακουχοῦνται, δηλητηριαζονται καὶ φθίνουσι ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ Παρθενῶνος. Ἐν τούτοις ἡδύνατο ἀνθρωπίνως νὰ ἐπιτευχθῆ μεταρρυθμίσεις καὶ βελτιώσεις.

Ἡ ἐπίσκεψις τῶν Ρωμούνων δὲν ἐλησμονήθη ἀκόμη. Ἡ ὑποδοχὴ δὲν ἐτήρησεν αὐστηρῶς τὰ ὅρια τῆς νηφαλιότητος, ἀλλ' ἡ ἀνθρωπιστικὴ ἀξία τοῦ γεγονότος δὲν εἶνε μικρά. Αἱ διεθνεῖς φιλοφρονήσεις, ὅπως καὶ αἱ ἰτομικαί, ἐνῶ εἶνε ἀδάπανοι εἶνε συνάμα πολύτιμοι. Ἡ ἰδέα τῆς συναδελφώσεως τῶν κρατῶν τοῦ Αἴμου συνάδει πρὸς τὸ χαρακτηριστικὸν πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἀρκεῖ νὰ γενικεύεται, καὶ τὸ ὄνειρον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀνατολῆς δὲν εἶνε καὶ τόσῳ χίμαιρα ὅσον ἐπιμελοῦνται νὰ φαίνωνται φανταζόμενοι οἱ κρίνοντες τὰς ἐπιπολαίους ἀντιζηλίας.

Καθ' ἐκάστην λαμβάνω πληροφορίας περὶ τῶν δεινοπαθημάτων ἅτινα ὑφίστανται οἱ κρατούμενοι εἰς τὰς φυλακάς. Εἶνε δύσκολον νὰ δόσῃ τις ἀμυδρὰν εἰκόνα τοῦ βίου ὃν διέρχονται τὰ θύματα ταῦτα τῆς ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης, καὶ δυστυχῶς ἐξ ὅλου τοῦ πλήθους τῶν μυθιστοριογράφων μας καὶ ποιητῶν μας δὲν ἀνεφάνη ἀκόμη εἰς μὲ ἰκανὸν αἰσθημα καὶ μὲ ἰκανὴν τέχνην ὥστε νὰ ἐλπίζωμεν ταχεῖαν βελτίωσιν τοῦ κακοῦ. Πρὸς ταῖς φρικταῖς κακώσεις καὶ στερήσεσιν εἰς ἃς ὑποβάλλονται οἱ ἄθλιοι οὗτοι κατὰδικοὶ καὶ ὑπόδικοι, ἡ φθίσις ἢ παραγομένη ἐκ τῶν σκανδαλωδῶν ὄρων ὑφ' οὓς λειτουργοῦσιν αἱ φυλακαί, δὲν εἶνε τὸ φρικτότατον. Ἐν τούτοις ἡ ἐκ ταύτης προκύπτουσα ἀνθρωποθυσία εἶνε ἀπίστευτος. Εἰς ἑλληνικὴν φυλακὴν ἅπαξ τις εἰσελθὼν σπανίως δύναται νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ ἐξέλθῃ ποτε μὲ τὴν ὑγίειαν τοῦ ἀπρόσβλητου, καὶ προτιμῶ νὰ μὴ εἶπω τι περὶ τῆς ἠθικῆς ἐξαχρειώσεως. Δὲν δύναμαι νὰ φαντασθῶ τί ἐπαισχυντότερον τοῦ συστήματος τῶν ἑλληνικῶν δεσμοτηρίων ἢ τί κάκουργότερον τῆς ἀνοχῆς δι' ἧς εἶνε στιγματιστέα ἡ πολιτεία καὶ οὐχ ἦττον ἡ κοινὴ γνώμη.

Ἀκόμη δυστυχῶς δὲν ἐθεραπεύθημεν ὑπὸ τὴν μαστίξουσαν ἡμᾶς στρατίτιδα. Ἡ νόσος ἀληθῶς εἶνε δυσίατος ἀλλὰ κατόπιν τῆς Λαρίσης ἐδικαιούτο τις νὰ προσδοκᾷ ἀπάλλαγὴν τῶν ἐθνικῶν νεύρων ἀπὸ τοῦ δεινοῦ τούτου παθήματος. Ἡ

κυριώτερα ἐκ τῶν παρακρούσεων αἵτινες χαρακτηρίζουν τὴν στρατίτιδα εἶνε ὅτι ἡ δημιουργία τελεσφόρου στρατοῦ εἶνε δυνατὴ ἄνευ χρημάτων καὶ ἄνευ συνέσεως. Ἡ παράκρουσις αὕτη καθιστᾷ τὸν λαὸν πενέστερον κατὰ τριάκοντα ἑκατομμύρια ἔτησίως. "Ὅτι ὀλίγαι χιλιάδες στρατιωτῶν καλῶς γυμναζομένων καὶ καλῶς συντηρουμένων θὰ ἦσαν χρήσιμοι δὲν διατίθεται ν' ἀμφισβητήσω ἀλλὰ δὲν εἶνε καθόλου προφανές ὅτι τοιοῦτοι θὰ προκίψωσι μετὰ μίαν ἀκόμη γενεάν ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει ἐγγύησις ὅτι ἡ προσεχὴς τριακονταετία ἔσται σοφώτερα τῆς διαρρυσίας. Ἡ ἐντεῦθεν συνέπεια εἶνε ὅτι μετὰ μίαν γενεάν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς θὰ εἶνε πενέστερος κατὰ ἓν δισεκατομμύριον ἂν ἐν τῷ μεταξύ δὲν ἐπέλθῃ ἴασις. Μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἡδυνάμεθα ἐντὸς δεκαετίας νὰ μορφώσωμεν τελεσφόρους καὶ ἐπαρκῶς ἀμειβομένους δημοδιδασκάλους καὶ σχολεῖα ὑγιεινὰ διὰ τὰ δύσμοιρα τέκνα τῶν Ἑλλήνων.

Οὐκ ὀλίγος θόρυβος ἔχει γίνεαι ἀπὸ τινος καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα περὶ τῆς οὕτως ὀνομασθείσης συναλλαγῆς, ὡς αἰτίας δῆθεν πάντων τῶν κακῶν. Τί ἀκριβῶς σημαίνεται διὰ τῆς λέξεως οὔτε ἐξηγεῖται οὔτε ἐρευνᾶται. Ἡ σταυροφορία γίνεται κατὰ ἀγνώστου τινὸς αἰτίου τῆς κοινωνικῆς καὶ ἄστυκῆς δυσαρμονίας ὅπερ ὀνομασθῆ συναλλαγὴ ὅπως ἡδύνατο νὰ ὀνομασθῆ καὶ X. "Ὅτι ὅπου ὁμᾶς ἀνθρώπων ἐκεῖ ἀναποδράστως καὶ συναλλαγὴ δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ἀγνοεῖται τέλος ὅτι τὸ οὐσιώδες εἶνε ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου τῆς συναλλαγῆς. Αἱ ἐν Ἑλλάδι ἀμοιβαῖαι ἐκδουλεύσεις ἀντὶ νὰ ἰκανοποιώσιν ὑψηλὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ ἰκανοποιούσι χθαμαλὰ συμφέροντα τοῦ ἀτόμου. Δὲν ἐγένετο ἀκόμη παρ' ἡμῖν ἀρκετὰ καταληπτὴ ἢ σπουδαία διάκρισις μεταξύ ἀτομικοῦ καὶ γενικοῦ. Οὐχὶ κακία φύσεως ἀλλ' ἑλλειψις ἐρεύνης εἶνε ἡ φέρουσα τὴν ἀσάφειαν ταύτην καὶ σύγχυσιν τῶν δύο ἐπιπέδων. "Ὡστε nil desperandum. "Ἡ Ἑλλὰς νοσεῖ ἀλλ' ἡ νόσος τῆς δὲν εἶνε ἀνίατος." Αὐταῖ εἶνε αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ Γάλλου ἐκείνου κριτικοῦ καθ' οὗ ἐπικρατεῖ ἀκύμη ὁ συρμὸς νὰ αἰσθανώμεθα παιδαριωδῶς ἀκατανίκητον δυσμένειαν διότι εἶπε τοῦτο. Μόλα ταῦτα οὐδεὶς σήμερον τολμᾷ ν' ἀρνηθῆ ὅτι ἡ Ἑλλὰς νοσεῖ. Ἄλλ' εἶνε εὐχάριστον τὸ συμπτῶμα ὅτι εὐρίσκονται οὐκ ὀλίγοι σήμερον οἱ διορῶντες τὸ φάρμακον τῆς Ἑλλάδος. Πολιτευτῆς διακριθεὶς ὡς ὑπουργὸς μοι ἔλεγε προχθὲς ὅτι κατὰ τὴν πεποίθησίν του "ὑγίης κοινωνικὴ πολιτικὴ σκοποῦσα νὰ καταστήσῃ τὸ στάδιον πράγματι ἀνοικτὸν εἰς ὅλους τοὺς ἔχοντας τάλαντον εἶνε ἡ μὴ λύσις τοῦ προβλήματος τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος."

Μεταρρυθμιστικὸς ζῆλος ἀπὸ τινος ἐμφορεῖ τὸν κόσμον ἐνταῦθα, ἀλλὰ περὶ τούτου ἐπιφυλάσσω νέα διὰ τὸ προσεχὲς γράμμα μου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΚ ΛΟΝΔΙΝΟΥ.

Λονδίνον μηνί Ὀκτωβρίῳ, 1901.

Τὸ Λονδίνον ἀναπτύσσεται καὶ αὐξάνει παραλλήλως πρὸς τὴν αὐξήσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς μείζονος Βρεταννίας ὡς ἀποκαλοῦσι τὸ παγκόσμιον βρεταννικὸν Κράτος, ἀναμφιβόλως δὲ δικαιούται εἰς τὸν τίτλον τῆς ἐπικρατεστέρως πόλεως τοῦ κόσμου. Τὴν προσφάτως δημιουργηθεῖσαν δημοτικὴν ἀρχὴν ἀπασχολεῖ ὅλον πρόγραμμα ἀφορῶν βελτίονα παροχὴν ὕδατος εἰς τὰ πέντε ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων, τελειοποίησιν τῆς συγκοινωνίας, προσθήκην νέων κήπων καὶ δεινῶν καὶ βιοτεχνικὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ. Πανταχοῦ μέλλει νὰ φυτευθῶσι δεινδροστοιχίαι, αἵτινες πλὴν τῶν ἄλλων πλεονεκτημάτων καθιστῶσι τὰς πέριξ ἀρχιτεκτονικὰς καλλονας ἐμφαντικωτέρας.

Ἀνὰ τὰς Δέσφας ἔχει πάλιν ἡ Κρήτη. Ἡ ἰδέα τῆς ἐνώσεως εἶνε προσφιλες ταῖς πᾶσιν ἐνταῦθα, ἀλλὰ τῶν νουνεχευτέρων φίλων μας τὸ φρόνημα συνοφίζεται εἰς τὰς λέξεις "Ἐπεῦθε βραδέως".

Μοῦ γράφουν ἐκ Κάρδιφ ὅτι ὁ νεαρὸς Μαρκίσιος Bute ὁ πρὸ ἔτους διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα πατέρα του, τὴν ἑν Ἑλλάδι ἀγαπηθέντα, ἐχαιρετίσθη ἐνθουσιῶδῶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ προχθές. Ἔθεσε τὸν θεμέλιον λίθον μέλλοντος Δημαρχείου, Δικαστηρίου, Πανεπιστημίου καὶ Πολυτεχνείου. Εἶνε εἰκοσαετῆς καὶ ὁμιλεῖ ἑλληνικὰ ἀπαιστωτῶς ἔχει δὲ πλοῦτη μυθῶδη.

Ἐν τῶν φλεγόντων ζητημάτων αἵτινα θ' ἀπασχολήσωσι τὴν ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν λίαν προσεχῶς εἶνε τὸ περὶ οἰκοδομῆς οἰκημάτων διὰ πάντας ὅσοι ἀπολαμβάνουσι ὀλιγώτερον τῶν ἑκατὸν φράγκων κατὰ μῆνα. Ἡ μέριμνα αὕτη κρίνεται ὡς ἐπιβαλλομένη ὑπὸ λόγων στοιχειώδους ὑγιεινῆς ἀκριβῶς ὅπως λόγοι διανοητικῆς ἀναπτύξεως ἐπιβάλλουσιν εἰς τὸ Κράτος μέριμναν περὶ στοιχειώδους παιδείσεως. Ὑποτίθεται ὅτι οἱ ἔχοντες ὀλιγώτερον τῶν ἑκατὸν φράγκων κατὰ μῆνα δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν οἶκημα ὑγιεινόν. Προτείνεται δὲ ἵνα μετὰ τὴν πρόνοιαν ταύτην τετὴ νόμος ὑποχρεῶν πάντα πολίτην νὰ συμμορφώνεται μὲ ὑγιεινομικὴν διάταξιν διαγράφουσαν πῶσον χῶρον δέον νὰ καταλαμβάνῃ ἐκάστη οἰκογένεια κατ' ἐλάχιστον ὄρον καὶ πῶς νὰ διατίθεται ὁ χῶρος αὗτος ὥστε τὸ οἶκημα νὰ εἶνε πανταχοῦθεν εὐαίρον. Πρὸς τοῦτο συμβουλευεται ἡ ἰδρυσις ἰδίας τινος ὑγιεινομικῆς ἀρχῆς ἐν συνδυασμῷ μετὰ ἐκάστου δημοτικοῦ συμβουλίου. Ἐννοεῖται ὅτι μέγας ἀριθμὸς ὑπαλλήλων καὶ ἰατρικῶν συμβούλων θὰ προκίψῃ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προτεινομένου νόμου, ἀπειρα δε οἰκήματα ἀνθυγιεινὰ θὰ κατεδαφισθῶσι πρὸς ἀνέγερσιν νέων.

Πληροφοροῦμαι ἐκ Βιρμινγάμης ὅτι ἀπὸ τινος λειτουργεῖ ἐκεῖ ἐξάιρετον σύστημα ὑγιεινομικῆς ἐποπτείας ὑπὸ ἰατρικῶν αἵτινες ἐπισκέπτονται τὰς πτωχοτέρας οἰκογενείας καὶ μετὰ γυναικείας ἀβρότητος ἐρευνῶσι πᾶν ὃ τι ἀφορᾷ τὴν ὑγίαν τοῦ οἰκῆματος καὶ τῶν ἐνοίκων. Πλὴν τοῦ ἰατρικοῦ διπλώματος αἱ γυναῖκες αὗται δέον νὰ ἔχωσι καὶ ἄλλα προσόντα γενικῶν γνώσεων καὶ νοσοκομικῆς πείρας. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔχουσι νὰ δίδωσι συμβουλὰς εἰς λεπτὰ ζητήματα καὶ νὰ συσταίνουσι ἀσθηρὰν τήρησιν κοινῶν ὑγιεινῆς, ἡ γνωσιπραξία τῶν εἶνε τὴν πλῆρη ὥστε αἱ ἐπισκέψεις τῶν καθίστανται ποθηταί, αὗται δὲ καλοῦνται "ἐπισκέπτριας τῆς ὑγείας" καὶ ὁ τίτλος αὗτος εἶνε γεγραμμένος ἀργυροῖς γράμμασιν εἰς τὰς ταινίας τῶν πῶλων τῶν. Ὀκτὼ τοιαῦται ἔχουσι μέχρι τοῦδε διορισθῆναι καὶ μισθὸν διακοσίων δραχμῶν κατὰ μῆνα ἐκάστη. Τὸ

σύστημα λειτουργεῖ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅτι αἱ ἐπισκέψεις γίνονται λόγῳ φιλίας καὶ στοργῆς, ὄχι ἐποπτείας καὶ τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς εὐρεσιπραξίας τῆς ἐπισκεπτρίας, κατὰ συνέπειαν πᾶσα νῦξις αὐτῶν ὡς πρὸς ζητήματα ὑγιεινῆς γίνεται δεκτὴ ὡς διαταγὴ καὶ ἐκτελεῖται παραχρῆμα. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐγένοντο 22,000 ἐπισκέψεις καὶ ἡ ἐπελθούσα βελτίωσις τῆς ὑγείας τῶν ἀπόρων πληθυσμῶν εἶνε ἐκαισθητή.

Ἡ δεσποινὶς Ἑλένη Γλάδστον ἀνέλαβε πρὸ ἡμερῶν τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐνταῦθα Γυναικείου Καθιδρύματος, τοῦ θεμελιωθέντος πρὸ δεκατετραετίας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Πανεπιστημίων Ὁξφώρδης καὶ Κανταβρυγίας. Τὸ καθιδρυμα εἶνε τὸ πρῶτον προῖον τοῦ ὑπὲρ ἀνυψώσεως τῶν γυναικῶν τοῦ λαοῦ κινήματος οὗ ἰδιόκειμιν ἰδέα εἶνε ὅτι ἡ διηνεκῆς συγχρότισις ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ γυναικῶν ὑψηλῆς περιωπῆς καὶ παιδείας μετὰ γυναικῶν μὴ εὐμοιρησασῶν τοιοῦτων πλεονεκτημάτων, δημιουργεῖ ἀτμισφαίριον ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἰσότητος. Ἡ μὲν Γλάδστον ἤδη ἐγκυτέλει, ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ὁρμηθεῖσα, τὸ περικαλλὲς ἐν Ἀάρδη μέγιστον τοῦ κλεινοῦ πατρὸς τῆς, ἵνα διανύσῃ τὸν βίον τῆς ἐν τῇ πτωχῇ καὶ ἀλάμπρῳ συνοικίᾳ Σάινθουαρκ τοῦ Λονδίνου ἐν ἣ κείται τὸ ἐν λόγῳ καθιδρυμα. Ἐν αὐτῷ συνοικοῦσιν ἤδη πολλαὶ γυναῖκες ἀμφοτέρων τῶν κοινωνικῶν σφαιρῶν καὶ ὁ ὀργανισμὸς περιλαμβάνει περὶ τὰ 800 μέλη ἐργαζόμενα ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τοῦ Ἰδρυματος, δι' ἀναγνωσμάτων, συνδιαλέξεων, ἐπισκέψεων κ. τ. τ. Ἡ δεσποινὶς Ἑλένη ἐξεπαιδεύθη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβρυγίας ἐνθα καὶ ἐχημάτισε πρυτάνισσιν τοῦ Newnham College.

Ὀὐκ ὀλίγον περίεργον θὰ σᾶς φανῇ, ἂν καὶ δὲν τὸ ἐγγυῶμαι ὡς γεγονός, ὅτι ἡ ἐνώπιον τῶν δικαιοτηρίων τοῦ Λονδίνου κατηγορουμένη ἐπὶ ἀγυρτείας, πυραδοξοσύτη γυνὴ Λαύρα, εἶνε θυγατὴρ ἀνθρώπου ὅστις ἐκυβέρνησε τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ ἑνδεκα ἔτη. Ἄκουσα βεβιωμένον ὅτι εἶνε ἀδελφὴ ἑτεροθαλῆς τοῦ βασιλέως Ὀθωνος. Διεξάγει τὴν ὑπερίσπυτιν μόνη τῆς καὶ ἐμποιεῖ κατάπληξιν διὰ τὴν δικανικὴν τῆς δεινότητι. Τὸ θρησκευμα οὗ εἶνε ἰδρύτρια αὕτη καὶ ὁ συγκατηγορούμενος Ὄρος περιλαμβάνει κρυφίως ἱεροτελεστίας αἵτινες ἰδιῶς περιγράφονται ἐπὶ δικαιοτηρίου. Ἡ Λαύρα εἶνε γιγαντώσωμος καὶ φέρει πομπώδη πομφητικὴν ἀμφίεσιν κωνίην καὶ λευκίην.

Εἰς πρωτοτυπίατος μυθιστοριογραφίας, ὁ Γεώργιος Μακδόναλδ, ἐκτιμώμενος μέχρι τοῦδε ὑπὸ ὀλίγων ἐπιλέκτων ἐρευνητῶν, ἀρχίζει νὰ καθίσταται δημοτικὸς ἐὰν κρίνω ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ἔργα του ἐξεδόθησαν ἐσχάτως εἰς λαϊκὰς τιμὰς. Ἡ πρωτοτυπία του συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἐνῶ οἱ συνήθεις μυθιστοριογράφοι παρυσιαῖζον σκηνὰς τοῦ πραγματικοῦ βίου ὑπὸ πλαστοὺς χαρακτήρας, ὁ Μακδόναλδ παρυσιαῖζει τοὺς πραγματικοὺς χαρακτήρας τοῦ κοινωνικοῦ βίου ὡς πλαστοὺς τύπους ὑφ' οὓς μεταμφιένονται ἡμίθεοι ἢ ἱππῶται ἢ δρῆκοντες ἀληθῶς ὑπάρχοντες ἐν τῷ ἀοράτῳ κόσμῳ. Ἀνέκφραστος τις γοητεία διαθέει τὰς ἀφηγησεις του, καὶ ὁ ἀναγνώστης διαρκῶς αἰσθάνεται πρὸ ἑαυτοῦ τὴν ἰδέαν παγκοσμίου τινος Δυνάμεως ἀγρυπνοῦσης ἐπὶ τῶν συμφερόντων τοῦ Σύνπαντος. Ἐτέρα ζῶσα ἰδέα ἐπιμόνως ἀπαιτωμένη ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Μακδόναλδ εἶνε ὅτι ἡ χαρὰ εἶνε ἰδιὸν μεγάλης φύσεως ἐνῶ ἡ λύπη ἐλέγχει ἐπιπόλαιον χαρακτήρα. Ἡ Φύσις φυλάττει ἐν μυστικῶν πρόγραμμα διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ μαντεύσας αὐτὸ πῶς εἶνε δυνατόν νὰ αἰσθανθῇ ποτε λύπην;